ఆత్మవంచన

[నాటకము]

పాత్రలు:

పురుషులు:—

రాజశేఖరం—కలెక్టర్ గారింట్లో వుండి చదువుకుంటున్న "వారాలబ్బాయి"
గోపాలం—శాంతమ్మగారి మేనల్లుడు
సూర్యనారాయణ—'ఫామిలీ ఫ్రెండ్'
కరుణాకరం—వారాలబ్బాయ్ స్నేహితుడు
రెడ్డి-వారాలబ్బాయ్ అంతరంగిక స్నేహితుడు
చిట్టన్న—కలెక్టర్ గారింట్లో నౌకరు

స్త్రీలు:—

శాంతమ్మ—కలెక్టర్ గారిభార్య
కామునీరాణి—కలెక్టర్ గారి పెద్దకూతురు
వాణి— ,, రెండోకూతురు
వీరమ్మ—చిట్టన్న భార్య
పూర్ణిమ చంద్రికాబోస్—బెంగాలీకన్య

సమయం—౧౯౩౭, మే ౨౫ వ తేదీ.

స్థలం—పట్నంలో కలెక్టర్‌గారి బంగళా.

[తెర లేవగానే శాంతమ్మగారు బల్లమీద ఏదో తడుముతూ కనపడుతుంది. కొంచెం పాతకాలపు మనిషి—పెద్దపూలబార్డరుచీర, మధ్యపాపిడి, అక్కడక్కడ నెరిసిన జుట్టు, మెరిసే దుద్దులు—ఏదో జ్ఞాపకం తెచ్చుగుని కాలెండర్‌కాగితం చించుతుంది.

స్టేజ్ రెండుభాగాలయ్యేటట్టుగా మధ్యన వో స్క్రీన్. పెద్ద భాగం హాలు. అందులో వొక పెద్ద బల్ల, రెండు మామూలుకుర్చీలు, వో సోఫా వుంటాయి. రెండోది చిన్నగది—అందులో బల్ల, ఫ్లవర్‌వాజ్, ఫొటోస్టాండ్, కార్నర్ టేబిల్, పుస్తకాల 'రాక్'. మరో గుండ్రనిబల్లమీద 'హార్న్' వుండే పాతమోడల్ గ్రామఫోన్. వాణీ సోఫాలో కూర్చుని పుస్తకానికి అట్ట వేస్తూవుంటుంది. వాణివయస్సు పదిహేడు—సన్నగా, పొడుగ్గా వుంటుంది, బాగా ఎఱుపు. కొంచెం పొట్టిగా గుండ్రంగా కనబడే మెడ—కోలమొహం, వూడిపోతూ, వొదులుగా వుండే జడ, నవ్వుతున్నట్లుగా వుండే వెడల్పునోరు, కొంటెగా చూసే కళ్లు—మొత్తంమీద నిదానంగా చూస్తేనేగాని ఆకర్షణీయంగా కనబడదు.]

శ్రీ శివరాజు వెంకటసుబ్బారావు
(బుచ్చిబాబు)

శాంతమ్మ—రాణీ యేదే?

వాణి—శారదగారింటి కెళ్లింది—

శాం—నిన్ననేగా వూళ్ళన్నీ తిరిగొచ్చారు, అప్పుడేషికార్లా?

వాణి—షికార్లు కాదే—వాళ్ళ పరిక్షాఫలితాలు తెలుస్తాయిటివాళ. — అక్కయ్యా,

శారదా ఇందిర్ని చూడ్డానికి సికింద్రాబాద్ వెళ్లాలని ఎత్తేస్తున్నారేవ్.

శాం—నిన్ను తీసుకెళ్లడం లేదనా? తిరగండమ్మా, మీయిష్టం వొచ్చినట్లు—శెలవ నాలుగురోజులూ నాదగ్గ రుండి ఇంటిపన్లు చూసుకోవాలనేగా మీ బెంగ!

వాణి—అమ్మా, ఎప్పుడూ యిల్లుయిల్లంటూ కూర్చుం టావు. నువ్వు దేశం అంతా ఎప్పుడు చూస్తావే? అమ్మా, మహాబలేశ్వరంలో సమ్మర్ ఎంత బాగుంటుం దనుకున్నావు! షికార్లు చేసినా అక్కడ చెయ్యాలి. నిన్ను రమ్మంటే వొచ్చావు కాదు.

శాం—మీతోపాటు నేనూ షికార్లు చేస్తే, యిల్లూ భూములూ ఎవరు చూస్తారమ్మా? మనకి మగ దిక్కెవరూ లేకపోయె.

వాణి—అదేవిటే అమ్మా, అల్లాగంటావ్? నేను న్నాను, అక్కయ్యుంది—ఐనా మన కేం లోటు? మేం వొచ్చామని తెలిస్తే గోపాలంబావ ఎగిరి చక్కావస్తాడు. వారాలబ్బాయ్ వుండనే వున్నాడుకదా?

శాం—తప్పమ్మా వాణీ....అతను పెద్దవాడై పెద్ద చదువు చదువుతూన్నాడా మరి,—వారాలబ్బా యనకూడ దమ్మా.

వాణి—అవునమ్మా....తప్పే. మరిచిపొయ్యాను—ఏదో అలవాటుచొప్పున అల్లా వొచ్చేస్తుంది. అనర్సుఫలి తాలుకూడా యివాళో రేపో రావాలి—వారాలబ్బాయ్....కాదు, క్షమించు, రాజశేఖరం—ఎల్లా వ్రాశాడో!

శాం—బాగానే రాశాట్ట.

వాణి—ఎక్కడికి కెళ్ళాడు, కనబడ్డేం?

శాం—ఫ్రెండ్స్‌ని చూసొస్తానని వెళ్ళాడు. నాలుగు రోజులైంది. అమ్మాయిగార్లు వొచ్చేలోగానే వొస్తానన్నాడు. నాకు నవ్వొచ్చింది. "ఆడపిల్లలు నీకంటే చిన్నవాళ్లు, యింకా 'అమ్మాయిగార్లు' ఏమిటోయ్" అన్నాను. పాపం, ఎంత చదువు చదివినా, భయభక్తులతో మసులుతాడు.

వాణి—ఏమీ మారిపోలేదే—? అబ్బో, నేను చూసి అప్పుడే రెండేళ్లయిందేమో! అనర్సు ప్యాసయింతర్వాత ఏం చేస్తాట్ట?

శాం—ఏమో, నాకుమాత్రం ఏం తెలుస్తుంది? మీ నాన్నగారి కోర్కెప్రకారం, చివరంటా చదువులు చెప్పిం చాం. ఆతని అదృష్టం ఎల్లా వుందో యింతకీ?

వాణి—కారుడ్రైవింగ్ నేర్చుకుంటే మన కొత్త కారుని డ్రైవ్‌చెయ్యమందుం గా.

శాం—అదేవిటే, తప్పు కాదూ?

వాణి—తమాషాకన్నానే—వుండు, పోనీ—మరోటి సజెస్‌చెయ్యనా? భూములూ ఆస్తులూ చూస్తూవుంటాడు,—మేనేజ్‌మెంట్ చేసే ఆంతరంగిక కార్యదర్శిగా పెట్టు కుంటుం దక్కయ్య నడిగితే.

శాం—నీమొహం! వూరుకో—దాంతో అనేవుగనక, వెళ్లి అతని మొహమ్మీదనే అనెయ్యగల్దు.

వాణి—అమ్మా, నాకు తెలీ కడుగుతాను, ఏవి టా భయం నీకు? మనింట్లో వారాలు చేసుకుని, కర్మంజాలక పరి క్షలు ప్యాసైన రాజశేఖరాన్ని కలెక్టర్‌గారిలాగో, జమిం దార్‌లాగో చూడాలంటావు—ఏవిటి ఆపిచ్చి నీకు? అక్కయ్యదగ్గర యీమాట నే నన్నానంటే దూదేకినట్లు ఏకి పారేశి, ఆదూదితో పరుపుకుట్టించుకుంటుంది కూడా—

శాం—ఊరుకుందూ—నువ్వూ నీ వేళాకోళమూను. ఏరా చిట్టన్నా—ఏమైంది కార్ లైసెన్సు?

(ప్రవేశం చిట్టన్న—షుమారు ముఫ్ఫైయ్యేళ్లు. బిళ్లగోచీ పోసి పంచికట్టు—మోకాళ్లమీది కుంటుంది. పొట్టి చేతుల లాల్చీ—నొక్కేసినట్టుగా వుండే మొహం.)

చిట్టన్న—రాజశేఖరంగా రొచ్చి ఎయ్యోకాగితాలమీద సంతకాలు పెడితేకాని యివ్వరంటండి—ఆరు రేపొస్తారు గదంటండీ—రేపు తెచ్చుకొందాంలెండి

వాణి—అబ్బో! యీ రాజాగా రొస్తేకాని ట్రాములు కార్లు కదలవన్న మాట.

శాం—(కసిరి) ఊ—వాడితో ఏమిటే! సరేలే, నీపని చూసుకో చిట్టన్నా, రాణమ్మగారి గది సర్దు. కింద కాగి తాలూ, చెత్తా, ఏమన్నా కనిపించిందా, నీ పీక నులిమే స్తుంది.

చిట్టన్న—పాపం, ఆమె నల్లా గంటారుకానండీ—రాణమ్మగోరు చాలా మంచోరండి. న న్నేమీ అన్రండి—

ఎప్పుడేనా కోపంవస్తే. చెవులు మెలెట్టడం. గుంజీలు తీంచడం—అంతేనండి.

వాణి—ఏడిశావులే—పో—వెళ్లి ఆ గ్రామఫోన్ హారన్ సొట్టపడింది ప్రొద్దున్న, ఆ సొట్ట తియ్యి.

చిట్టన్న—ఇంకా మనింటో యీ గొట్టం గ్రామపోనేంటండీ—మొన్న సూర్నారాయణగారింట్లో పెట్టి పోనిగ్రాపు చూశానండి—భలేగా వుందండి—దానికి తలుపులు, కంతలు ఎయ్యా వుండవండి—ఎక్కణ్ణుంచి మోగుద్దో సిత్రం. మా రాణమ్మగారు సూత్తే నుంచున్న పళంగా కొనేద్దురండి.

శాం—నారాయణగారు వూళ్ళో వున్నార్రా?

వాణి—ఏ నారాయణే? సూర్యనారాయణా?

శాం—అవును. రోజూ వొచ్చి, మీ రొచ్చారా అని అడిగిపోతుంటాడు. ఈ మధ్య రెండు రోజుల్నుంచి రావడం లేదులే—వూళ్ళో లేడేమో!

చిట్టన్న—(పక్కగదిలో దూరంగా గొట్టంలోంచి మాట్లాడుతూ) ఉన్నారండి, నిన్ననే వొచ్చారండి.

వాణి—ఆ గొట్టం తగులడుతుంది చిట్టన్నా· అక్కయ్య చూసిందంటే, మళ్లా తలకాయ యివతలకి వూడి రాకుండా అందులో తాపడం చేసేస్తుంది. (తలుపుచప్పుడు) చిట్టన్నా, చూడు, పోస్టుబంట్రోతేమో?

(చిట్టన్న వెడతాడు)

శాం—అక్కయ్యేమో!

వాణి—అక్కయ్య హారన్ మోగించకుండా దిగుతుందీ! ఓవేళ లైసెన్స్ లేకుండా వెళ్లినందుకు కారు లాక్కుంటే నడిచొచ్చిందేమో! పోస్టే.

చిట్టన్న—చూశారంటండీ—పోస్టువాడు. ఉత్తరాలు తీసుగోటానికి మొగాడెడితే, 'పోస్టు'అని ఏడుస్తూ యిస్తాడు· అదే ఆడోరు వెడితే, 'పోస్ట్' అని దర్జాగా యిస్తాడు.

శాం—(నవ్వుతూ) చిట్టన్నా, నువ్వు నాటకాల్లో చేర్రాదూ!....ఎక్కణ్ణుంచే వాణీ?

చిట్టన్న—మీతో చెప్పలేదు—మొన్న శేఖరంగారు వో నాటకం ఆడించారండి. అందులో నాకు 'సిత్తం' 'సిత్తం'అనే వేషం యిప్పించారండి. భలే రకితికట్టిందండి.

శాం—ఎప్పుడ్రా—నాకు తెలీదే?

చిట్టన్న—కూకలేస్తారని చెప్పలేదండి.

వాణి—అమ్మోయ్, - బావొస్తున్నట్ట— గోపాలం బావ....పరిక్ష చిట్టన్నతలకాయలా గుండ్రంగా గుండుసున్నా చుట్టిందిట.

చిట్టన్న— ఆక్షేపించకండమ్మోయ్ - సిన్నప్పుడు గాలిపటం ఎగరేస్తూ, ఇంటిమీదనుంచి పడి తలకాయ తప్పడైందండి—

శాం—అయ్యో పాపం, శ్రద్ధగా చదువుకొనేవాడే.

వాణి—అదికాదే అమ్మా, ఫేలవకుండా, పరిక్ష ఎగేశాట్ట.

శాం—ఏంచదువులో బాబూ,—వాళ్ల నాన్న వాడిమీద ఎంతో ఆశలు పెట్టుగున్నాడు. బ్యాంక్ వ్యవహారంలో దెబ్బతిన్నాడా - చితికిపొయ్యాడు పాపం—వీడేనా కుదురుగా చదువుకోకూడదూ—?

వాణి—వొక పార్టు ప్యాసయ్యాడు టే - పూర్తిగా గుండుసున్నా చుట్టలేదుటే.

చిట్టన్న—చూశారా మరి, నా తలకాయ అంత బొత్తుగా సున్నాలా లేదులెండి మరి.

వాణి—పో, వెళ్లిపో - పనిచూసుకో.

చిట్టన్న—సిత్తం (లోపలికి పరిగెడుతాడు)

వాణి—అమ్మా, చిన్నప్పుడు మొద్దునని నన్ను తెగ గోల చేశేవాడు, - రానీ, ఏడిపించి వొదిలిపెడతాను.

(కౌముదీ రాణీ లలల్లాలా లలల్లా అని ఇంగ్లీషు ట్యూన్ పాడుతూ హుంషార్‌గా ప్రవేశిస్తుంది. వయస్సు పందొమ్మిది. కొంచెం ఎత్తరి. చామనచాయ. మొహం దిగులుగా వున్నట్టు కనిపించినా కంఠంలో ఆ అసంతృప్తి కనపడదు. ఒక్క చూపుతో వాతావరణాన్నంతా గ్రహించుకునే తీవ్రత కనిపిస్తుంది. వేషధారణ 'అప్టు డేట్'గా వుంటుంది. జడని వొదులుగా జారి మెడంతా కప్పేట్టుగా ముడేసింది, సిల్కుజేబురుమాలు జడచుట్టూ తిప్పి పళ్లల్లో బిగిస్తుంది.)

రాణి—అమ్మా, వాణీ యేదీ?....వాణీ, అమ్మేది?

శాం—ఏవిటేవిటి - పరిక్ష ప్యాసైందా?

రాణి—లేదు. పరిక్ష ఫేలయింది - అందుకనే చాలా సంతోషంగా వుంది. ఎక్కడ ప్యాసవుతుందోనని బెంగెట్టుకున్నాను. పరిక్ష ఫేలయింది.

శాం—అదేమిటే! పరిక్ష పోయిందని సంతోషిస్తారా ఏమిటి ఎవరన్నా? నీదంతా చిత్రం!

రాణి—హాయిగా మళ్లా అవే పుస్తకాలు చదువుకోవొచ్చు. బెనారెస్ వెళ్ళొచ్చు. అమ్మా, యీసారి బెనారెస్ నుంచి డార్జిలింగ్ వెళ్ళొస్తానే. ఎంచక్కా నేనూ, వాణీ వొకేసారి ప్యాసవుతాం.

వాణి—నేనుకూడా యీసంవత్సరం ప్యాసై తేగదా?

రాణి—ఓస్, క్లాస్‌పరిక్ష, కావాలన్నా ఫేల్‌కాలేవ్, అమ్మా, బెనారెస్‌మెట్రిక్ ఎంత కష్టం అనుకున్నావ్! యిక్కడ బి. ఏ.తో సమానం. అమ్మా, పరిక్షపోయినందుకు వో చిన్న టీపార్టీ యిద్దామా?

శాం—ఇప్పుడు నువ్వు ప్యాస్‌కాలేకపోతే పోయింది లేదుకాని, నలుగురితోనూ మిడిసిపడుతో చెప్పావంటే, ఎవరేనా నవ్వుతారు. వాణీపుట్టినరోజుకి పార్టీ యిద్దువుగాని లే.

వాణి—నాపుట్టినరోజు కివ్వడం దేనికీ— తనకి పుట్టిన రోజు లేదా - పోనీ, వారాలబ్బాయి, కాదు క్షమించండి-శేఖరంపరిక్ష తెలుస్తుందిగా - దాని కివ్వొచ్చు.

రాణి—ఇప్పుడు నేనేం పార్టీ యిస్తా ననలేదు. ఎందుకంత గుంజుకుంటావ్?

వాణి—నేనేం గుంజుకోడం లేదు. నీకు పందొమ్మిదేళ్ళొచ్చాయని పదిమందికీ తెలవడం యిష్టంలేక, నాపుట్టినరోజుకి పార్టీ యిస్తానంటే, అన్నాను.

రాణి—నీకు రాలేదూ పద్దెనిమిదేళ్లు?

వాణి—లేదు, నాకు పదహారే - నాకు పద్దెనిమిదైతే నీకు ఇరవై రెండు.

శాం—ఇస్, వూరుకోండే అమ్మా - ఎన్నో అన్ని. ఏళ్లకేం భాగ్యం, అవే వొస్తాయి.

(గదిలోపల చిట్టన్న గొట్టాన్ని సుత్తితో కొడుతుంటాడు.)

రాణి—చూడు లేకపోతేనూ! ఒరే చిట్టన్నా, ఆ గొట్టంతో ఏం చేస్తున్నావురా—

చిట్టన్న—నే నేమీ చెయ్యడం లేదండోయ్—వాణమ్మగారు కింద పడేస్తే, సొట్ట పడిందండి—సొట్ట తీస్తున్నాను.

వాణి—నేను కింద పడేశానని ఎవరు చెప్పార్రా—నే నాగదిలోకే వెళ్లందే.

చిట్టన్న—లేకపోతే, దానికే యేదో జబ్బొచ్చి, సొట్ట పడింది కామాలు నండి—

రాణి—(లోపలి కెళ్లి)ఆహా - ఎంత అందంగావుందీ గొట్టం! దీన్ని తీసికెళ్లి, రోడ్డుమీద గిరవాటెట్టిరా—

శాం—పోనీలేవే - బాగుచేస్తున్నాడుగా - ఏదో పాతది, పదహారేళ్ళనాటిక్రితం మీ నాన్న కలకత్తానుంచి తీసుకొచ్చారు.

వాణి—పాతవద్దామని, అమ్మా, అక్కయ్య నిన్నూ, నన్నూకూడా రోడ్డుమీద తూములో పడెయ్యగల్దు.

రాణి—చాలా తెలివిగా మాట్లాడా ననుకుంటున్నావా?

వాణి—నీతో నే నేం మాట్లాడలేదు.

(గ్రామఫోన్ కీ యివ్వడం—పెట్టడం, ప్లేటుమీద పిన్ను కొంతదూరం వెళ్లి గీతలో పడి తన్నుకుంటుంది.)

శాం—ఊరుకోవే. దాంతోకూడా నువ్వాను.

వాణి—చూడు మరి - (మెల్లిగా) దానికి వినబడకుండా మెల్లిగానే అన్నాలే.

రాణి—(దూరాన్నుంచి) ఈ గ్రామొఫోన్ మోగదు. చెమిటాళ్ల పాఠశాలకి బహుమానంగా యిద్దాం దీన్ని.

వాణి—నువ్వు యజమానురాలివి—కావాలంటే, కొత్తరకం గ్రామఫోన్ కొనుక్కో. దాన్ని నేను తీసుకుంటాలే.

చిట్టన్న—మీకూ మీకూ అక్కర్లేకపోతే నా కిప్పించండి.

రాణి—తీసుకెళ్లి యీ గొట్టంలో నీ తలకాయ దోపుగో. (గిరవాటెడుతుంది)

చిట్టన్న—రాణమ్మగారూ, గొట్టం అంటే జ్ఞాపకం వొచ్చిందీ, సూర్నారాయణగారింట్లో గ్రామఫోన్‌కి గొట్టం లేదండి - భలేగా వుంటుంది. మీరు చూశారంటే, తప్పకుండా కొనేద్దురు.

రాణి—సూర్యంగారింట్లోదేనా - నాకు తెలీదేమిటి? అదేం కొత్తది కాదు. పాతదే—

చిట్టన్న—కొత్తదండీ - పాతది నేనుచూశానండి - సాయంత్రం వొస్తారుగా అడిగిచూడండి.

శాం—ఊరెళ్ళాడుట—వచ్చాడన్నమాట.

చిట్టన్న—వచ్చారండి.

వాణి—ఎవ రది? చూడు చిట్టన్నా.

(రాజశేఖరం ప్రవేశిస్తాడు. చేతిలో చిన్న సంచీ వుంటుంది. దాన్ని బల్లమీద పెడతాడు. జేబులో తడిమి చిల్లర తీసి చిట్టన్న కిస్తాడు. వయస్సు ఇరవైమూడు; కొంచెం పొడుగ్గా ఎదిగిన వుంగరాల జుట్టు. సుడివుండడంమూలాన్ని పక్కపాపిడి కనపడదు. విశాలమైన నుదురు. పొడుగాటి ముక్కు. కాఠిన్యాన్ని సూచించే పల్చటి పెదవులు. అందంగా వొంకర తిరిగి పట్టుదల్ని సూచించే గడ్డం. కళ్ళల్లో కారుణ్యం కనిపిస్తుంది. అది నీరసంవల్లో, అమాయికత్వంవల్లో తెలియదు. ముతకరకం ఖద్దరు లాల్చీ, ముడతలు రేగిన పైజామా. మామూలు ఆకుజోళ్లు.)

రాజ—నేనేనండి, శేఖరాన్ని - చిట్టన్నా, బెడ్డింగ్ ఆమూ లెట్టు. అక్కడ కాదు - ఆ మూలగదిలో.

శాం—వొచ్చావా రాజశేఖరం. అమ్మాయి లొచ్చారు నిన్న. రాణీపరీక్ష పోయిందిట. ఏం, అల్లా దిగులుగా వున్నావేం? పరిక్షలు తెలిశాయా?

రాజ—తెలిశాయండి.

వాణి—పోయిందా?

రాజ—లేదండి—ప్యాసయ్యాను. (నిదానించి) ఫస్టుక్లా సొచ్చింది.

శాం—అమ్మయ్య! పోనీలే పాపం. ఏదో కష్టపడి చదువుకున్నందుకు ఫలితం దక్కించుకున్నావ్.

రాజ—అంతా మీ ఆశీర్వాదం.

శాం—మేం చేసిం దేముంది? వేళ కింత అన్నం పెట్టాం. భగవంతుడి దయ.

చిట్టన్న—మీ రొస్తేకాని, కారులై వెన్నెవ్వ ఖువ్వ రంటండి—

రాజ—పద, వెళ్లి తీసుకొద్దాం.

శాం—సాయంత్రం వెళ్ళొచ్చులే. భోజనంచేసి పడుకో. ఎక్కడెక్కడికి తిరిగావో యీ నాలుగురోజులూను.

రాజ—భోజనానికి మించిపోయిం దేముందండీ - ఇప్పుడే వెళ్లి తీసుకొస్తా - రా, చిట్టన్నా,

చిట్టన్న—మీ రొస్తారంటండీ రాణమ్మగారూ?

(ఇంతవరకూ రాణీ పుస్తకంవెనుక తన మొహం దాచుకుని అప్పుడప్పుడు రాజశేఖరంకేసి తీవ్రంగా చూస్తూ వుంటుంది. ఇప్పు డా పుస్తకాన్ని పక్కకి తీసేస్తుంది.)

రాణీ—(చిట్టన్నకేసి చూస్తూ) నేను రాను.

వాణి—అంటే - అక్కయ్య పరిక్ష పోయిం దని దిగులు అభినయం నేర్చుకుంటోంది కాబోలు.

రాజ—పరీక్ష పోతే ఏంలెండి—మళ్ళీ చదువుకో వచ్చు.

వాణి—పునాది గట్టిపడుతుందంటావ్-అవుతే, నువ్వెప్పుడూ ఫేలవలేదుకదా -నీపునాది వోటుదేనన్నమాట.

(రాణీ నవ్వుతుంది)

శాం—నవ్వుతా రేమిటర్రా—వాణీ, నువ్వతనికి కొంచెం కాఫీ తీసుకురా.

వాణి—ఏమయ్యా!- తీసుకురానా? ఫ్లాస్కులోది తాగుతావో తాగవో—

రాజ—అబ్బే! వొద్దండి. మళ్లావొచ్చి భోంచేస్తానండి.

వాణి—అల్లాగటండీ? (అని నవ్వుతుంది)

శాం—నవ్వుతావేమిటి వాణీ!

వాణి—నన్ను 'అండీ' అంటే నవ్వొస్తోందే అమ్మా. (వాణి లోపలికి వెళ్తుంది)

శాం—అవునోయ్ శేఖరం - చిన్నప్పుడు ఎంతో ఇదిగా కలిసి ఆడుకునేవాళ్లు, నీకంటె చిన్నవాళ్లు - వాళ్లని 'అండీ' అనడం దేనికి?

రాజ—చిన్నప్పు డెల్లా వున్నా పెద్దయినతర్వాత మరోలా పిలవడానికి మనస్కరించదండి.

శాం—అమ్మాయి లింకా చిన్నపిల్లలే.

వాణి—మాఅమ్మ ఇంకా ఆయాలను పెట్టించి జోలపాటలు పాడిస్తోంది మాకోసం. ఇదుగో కాఫీ తీసుకోవయ్యా.

(రాణీ చిరాకుగా లేచి లోపలికి వెళ్ళిపోతుంది)

శాం—చాల్లే నువ్వూ, నీవేళాకోళమూనూ. అవున్రా మీ కేం తెలుసు?

రాజ—(కాఫీ త్రాగి) అంటే అమ్మాయిగార్లు పెద్దవాళ్ల య్యారని కాదండి—నేనే పెద్దవాణ్ణయ్యానేమో. ఇంత మంచి కాఫీ త్రాగి అప్పుడే ఆర్రోజులు కావొస్తోంది.

వాణి—మేమంతా ఇల్లా వుండిపోతాం.—నువ్వొక్క డివే ఎదిగిపోతావ్ మహ.

రాజ—అది కాదండీ—పెద్ద. చిన్న అనేదండి—

వాణి—(మధ్యలో అందుకుని) చాల్లే వూరుకో.

శాం—అదేమిటే!

వాణి—ఆ 'అండీ' వొద్దన్నా.

రాజ—పోనీ ఇంక 'అండీ' అనన్లెండి. రా-చిట్టన్నా. (ఇద్దరూ వెళ్తారు. రాణీ జుట్టూ, అదీ బాగా దువ్వుకుని మొహం షోకుచేసుకు వొస్తుంది)

శాం—ఏమే రాణీ! శేఖరంతో ఒక్కమాటేనా మాట్లాడావ్ కాదు. ఏ మనుకుంటాడు?

రాణి—రాజాగారు ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో పాస్‌అయ్యారని మే మంతా చుట్టూ డాన్స్‌చెయ్యాలా?

శాం—అవేం మాటలే మరీను! పలకరించడం తప్పా ఏమిటి? పన్నెండేళ్లు వచ్చేదాకా ఎంతో ఇదిగా ఆకుకుంటిరి—ఇప్పుడు ఒక్క మాటేనా అడకుండా మొహంమీద కొట్టినట్టు లోపలికి దయచేస్తివి—ఏమను కుంటా డతను?

వాణి—అమ్మోయ్! అక్కయ్య భరతనాట్యం నేర్చు కుంటుందిట.

రాణి—నాకు నీలాగా. ఏ మనిషిదగ్గర ఆ మనిషి మాట అనడం చేతకాదు.

వాణి—ఏ మనిషిదగ్గర ఆ మనిషిమాట కాకపోతే, వొకమనిషి దగ్గర మరోమనిషిమాట అంటారా?

శాం—నువ్వూరుకో వాణీ - డాన్సు చెయ్యమన్నా నుటే - పలకరించడం తప్పా?

రాణి—కష్టపడి చదువు చెప్పించావు పాపం, ఆ మాత్రం గౌరవం చూపించొద్దూ—

శాం—అవే మ్మాటలే—నేను చెప్పించిందేమిటి? అంతా మీ నాన్నయిష్టంప్రకారం చేశాను. ఇదంతా నీదికాక, నాదా? నువ్వు పెద్దదాన వయ్యావు.—నీయిష్టం ఏం చేసు గున్నా నరే. అక్కడికీ నీకు చెప్పకుండా, నే నేపనీ చెయ్య డమే లేదు.

వాణి—అమ్మోయ్.—ఇందాక. మేం చిన్నవాళ్ళ మన్నావ్. ఇంతల్లోనే పెద్దవాళ్ళ మయ్యామా?

శాం—శేఖరం అన్నట్లు వయసునుబట్టి పెద్దతనం వొస్తుందా? తనే చెప్పించమంది చదువు - మనియార్డర్లు తనే కట్టేది - పైగా నామీద పడుతోంది. చూశావా వాణీ—

వాణి—చూశావా కాదు - విన్నావా అనాలి.

రాణి—ఇప్పుడు ని న్నేమన్నానే—అతన్ని పలక రించలే దని నన్నే రాపా డేస్తున్నావ్—

శాం—ఆ, ఆ - నేను రాపాడుతున్నానా? కుశల ప్రశ్న అడక్కపోతే అత నేమనుకుంటాడూ?

రాణి—ఏమనుకుంటాడు?

వాణి—వాళ్ల పరిక్షలు పోయి, నే ప్యాసైనందుకు వీళ్లకి నే నంటే యీర్ష్య అనుకుంటాడు.

శాం—బాగా చెప్పావ్—

రాణి—తల్లీ, కూతురూ బృందగానం బాగానే చేస్తున్నారు.

వాణి—ప్రస్తుతం యిది యుగళగీతమే.—నువ్వూ చేరితే బృందగానం అవుతుంది.

రాణి—తెలివిగా మాట్లాడా ననుకుంటున్నావా?

వాణి—నిజంగా మాట్లాడినప్పుడు, అనుకోడం కర్మమే!

శాం—అబ్బ.; వూరుకోండర్రా - ఉన్న యిద్దరూ యిల్లా కీచులాడుకుంటో కూర్చోకండి—నెమ్మది నేర్చు కోండి. ఫలానా కలెక్టర్‌గారమ్మాయిలు అదుపాజ్ఞలు లేకుండా పెరిగారని నలుగురూ అనుకోనా?

రాణి—మా కీర్తిని నిలబెట్టేటందుకు, ఫస్టుక్లాసులో ప్యాసైన రాజశేఖరం వున్నాడులే - బెంగొద్దు.

శాం—నేను వాదించలేనర్రా - వెళ్లి వంటపని చూసుకుంటా.

రాణి—ఈ గ్రామఫోన్ పిన్నులడబ్బా దోవలో యెవ రెట్టారు?

వాణి—ఆ పిన్ను లేం చేశాయే నిన్ను - పాపం అవి మోగనేనా మోగవు.

రాణి—ఆ చిట్టన్నగాడిపనే. రానీ చెబుతాను—

వాణి—వాడు కాదే.

రాణి—ఎవరు మరి ?

వాణి—చెప్పాలా ?

రాణి—నువ్వా ?

వాణి—శేఖరం. (నవ్వు ఆపుగుంటుంది)

రాణి—ఏం, మరీ వేళాకోళంగా వుంది నీకు?ఎందుకూ యింట్లో యీ పిన్నులు (పిన్నులడబ్బా తీస్తుంది)

వాణి—ఉండు తలుపుతీస్తా. గిరవా పెడుదువుగాని —(తలుపు తీస్తుంది. రాణీ డబ్బా గిరవా పెడుతుంది.)

(ప్రవేశం గోపాలం—వయస్సు ఇరవైయ్యొకటి. ట్వీడ్‌సూట్. నల్లరిమ్మల కళ్లజోడు. వెనక్కి ఎగదువ్విన జుట్టు. 'ఫ్రెంచికట్'మీసం. ఆ పిన్నులడబ్బాని గుప్పిట్లో పట్టుగుని)

గోపా—వండ్రఫుల్ కాచ్ ! ఏ స్త్రీకూడా బాగా గురి చూసి కొట్టడం నేర్చుగుంటేకాని పెండ్లి చేసుకునే అర్హత వుండకూడదు. ఆగండి—ఒక్క మూమెంట్. బందివాడ్ని డిస్పోజాఫ్ చేసివస్తా.

రాణి—ఎవరదీ,—గోపాలమా: నీ నెత్తికి తగిలేటట్లే విసిరాను.

వాణి—గోపాలం బావా, రేపొస్తానని వుత్తరం వ్రాసి యివాళే వొచ్చావేం ?

గోపు—స్త్రీలు కళ్లుండికూడా చూళ్లేరు—అన్నాడు అల్లసాని పెద్దనామాత్యుడు. ఆ వుత్తరం వ్రాసి నాలుగురోజు లైంది. పోస్టుచేసి రెండురోజు లైంది. నా రాక ఒకరోజు ఆలస్యం.

తల్లి—ఏం గోపాలం, నువ్వొక్కడవే వొచ్చావేం?

గోపు—భార్యాసమేతంగా పంపించే భారం నీపైన వుండగా, అత్తయ్యా, యీ యేకాకి యెట్టి సమాధాన మివ్వ గలడు ?

వాణి—ఎల్లాగేనా, పరిక్ష ఫేలయినవాళ్లకి తెలివి తేటలు జాస్తీ.

గోపు—అని కిప్లింగ్ అన్నాడా ! నేను పరిక్ష ఫేలవలేదు—అసలు కూర్చోందే ! కిప్లింగ్ అన్నట్లు....

వాణి—మరి వుత్తరంలో వ్రాశావుగా !

గోపు—అఫ్‌కోర్స్ - దాచి లాభంలేదు. అత్తయ్యా, ఫేలయ్యానమ్మా నెపోలియన్లాలా. పరిక్షఫేలవనివాడూ, కానేపేనా పిచ్చెత్తనివాడూ జీవితాన్ని అనుభవించలే రన్నాడు స్టీవెన్సన్.

శాం—పోనీ వచ్చేసంవత్సరం కూర్చుందుగానిలే—నువ్వూ, వాణీ వొకేసారి ప్యాసవ్వచ్చు.

వాణి—అక్కయ్యా, నువ్వూ వొకేసారి ప్యాసవు దురుగాని.

గోపు—అవుతే మనం వొక్కళ్లమే కామన్నమాట. —ప్రపంచంలో మనం ఎంతోసేపు వొంటిగా వుండలేం—అన్నాడు అరిస్టొఫేన్స్. పైగా, పురుషులతో సమానత్వం కోసం అలజడి జరిగే యీ నవీనయుగంలో మొగాణ్ణి నే నొక్కణ్ణీ ముందు ప్యాసైపోవడం ఏం బాగుంటుంది—ముందువెనుకలు మిథ్యరా మందుడా అన్నారు తెరగురువులు—కొండొకచో ఫిలింవ్యక్తులు.

రాణి—ఐనా నువ్వు ప్యాసై చేసే దేముందిలే—

గోపు—ఎంతమాట ! దేవుడి దయవల్ల మీరూ ఫేల య్యారు గనక—

వాణి—'మీరూ' అనకు—నే నవలేదు.

గోపు—ఎమెండ్‌మెంటు కారీడ్—దేవుడి దయవల్ల మీరూ ఫేలయ్యారుగనక నాకీ యింట్లో స్వాగతం యిచ్చారు కాని, నే ప్యాసై మీరు ఫేలైతే ఆహ్వానిద్దురా నన్ను ?

వాణి—అల్లాగంటావేమిటి బావా— ఫస్టుక్లాస్‌లో ప్యాసైన శేఖరం మా యింటోనే వుంటున్నాడు.

గోపు—అతనికి మరో క్వాలిఫికేష నుంది—అతను బీదవాడు. బోలెడు పర్సనాలిటీ వాల్యూ వుంది. మనం ధని కులం—అదీ నే చేసిన పాపం—డబ్బున్నవాళ్లు లేనివాళ్లని ఆదరిస్తే, పాట్రనేజ్ అనబడుతుంది. డబ్బున్నవాడు వున్న వాణ్ణి ఆదరిస్తే—ఏదో మాంచి మాట వుండాలి—ఆ, వొచ్చింది కాండిసెన్షన్ అనిపించుకుంటుంది—అన్నా డెక్కడో వాల్టర్ స్కాట్.

వాణి—ఎక్కడన్నాడో తెలిస్తే బావ పరిక్షకే వెళ్లను.

రాణి—అది కాదు కారణం; ఇంగ్లీషుమాట్లకి తెనుగు రాదు; తెనుగుమాట్లకి ఇంగ్లీషు రాదు—అని గోపూ అన్నా డనుకోండి.

శాం—బాబూ, యీ పరీక్షలగొడవ కాసేపు కట్టి పెడుదురూ - వినలేక తల బ్రద్దలవుతోంది.

గోపు—అత్తయ్యా - బ్రద్దలవుతున్నది - మనలో మనమాట-చెవులా. తలా ?

శాం—అన్నాలకి లేవండి.

రాణి—అప్పుడే అన్నాలకే—రాజశేఖరంరాలేదుగా.

వాణి—నా కడుపులో మాడుతోంది,—మాకు ముందు పెట్టు—తరవాత తింటాడులే—

రాణి—మనం ముందుతిన్నామంటే, —అందులో ఫేలైనవాళ్ళం,—యింకేమన్నా వుందీ!

వాణి—అత్తమానూ, ఫేలైనవాళ్ళల్లో నన్నుకూడా జతపర్చకండి—

శాం—ఏం చిత్రమే,—మరీను—లేవండి—

(రాజశేఖరం వస్తాడు)

గోపు—వెయ్యేళ్లాయిష్షు నీకు—మాకు అన్నదానం చేశావయ్యా రాజశేఖరపండితా!

శేఖ—గోపాలంగారా—ఎప్పు డొచ్చారు ?

గోపు—కంగ్రాట్యులేషన్స్—మళ్లా మర్చిపోతా లేకపోతే—ఫస్టుక్లాస్‌లో ప్యాసయ్యా వన్నమాటేగాని, అర్థం లేని ప్రశ్నలు అడగడం మానలేదేమయ్యా నువ్వు?—ఇప్పుడే వొచ్చాను.

శేఖ—ఇంటిదగ్గరంతా కులాసా ?

గోపు—మరో అర్థంలేని ప్రశ్న. ఆ, అందరూ కులాసాయే.

వాణి—లైసెన్స్ యిచ్చారా ?

శేఖ—ఇచ్చారండి.

గోపు—నే నీమధ్య డ్రైవింగ్ నేర్చుకున్నాను—హెచ్. జి. వెల్స్ అన్నట్లు.

రాణి—నిన్ను ఫేల్ చేసిన మేస్టర్ల నెక్కించుగుని డ్రైవింగుచేద్దువుగాని లే.

గోపు—ఎక్స్‌క్యూజ్ మి. మేడమ్ క్యూరీ అన్నట్లు. మేస్టర్లు గాదు, ప్రొఫెసర్లు. వళ్ళా పెట్రోల్ కర్చులేకుండా, నీ పేపర్లుదిద్దిన మేస్టరమ్మల్నిగూడా యీ ట్రిప్పులోనే లాక్కుపోతాలే.

వాణి—బాబోయ్! నేనూ, శేఖరం ప్యాసైన వాళ్లం—ఫస్టుట్రిప్పు మాది. ఏం శేఖరం?

శేఖ—మీరందరూ వెడుదురుగాన్లెండి - నేనెందుకు?

శాం—అదేమిటోయ్—నువ్వూ వెళ్లు. సాయంత్రం తీరుబడేగా—

శేఖ—చదువుకుంటా లెండి—

గోపు—ఏమిటయ్యా, మహా—ప్యాసయ్యావనా—అతి చదువు, చదువుకున్నవారు అసహాయశూరు లవుతా రన్నాడు లాంగ్‌ఫెలో. డ్రైవింగొచ్చా నీకు?

శేఖ—వొచ్చు—కానీ........

గోపు—దేట్ డ్రైవ్—జీవితంలో నెగ్గాలంటే డ్రైవ్ వుండా లన్నారు, అమెరికన్స్ మొత్తంగా.

వాణి—అక్కయ్య అడుగుతేగని, శేఖరం రా డను కుంటాను.

శేఖ—అబ్బే, అదేం లేదండి—కులాసాగా మీ రెళ్లి రండి—

రాణి—పోనీ, నీకు డ్రైవింగ్ వాస్తే, నువ్వు డ్రైవ్ చేద్దువుగాని—

గోపు—అదేమిటి రాణీ - ఫస్టుక్లాస్‌లో ప్యాసైనవాణ్ణి కారు నడపమనడం భావ్యం కాదు—'దోస్ హు పాస్ ఆర్ బైపాస్‌డ్' అన్నాడు చర్చిల్.

శాం—షికారుమాట తరవాత ఆలోచిద్దాం,—ముందు భోజనాలకి లేవండర్రా.

గోపు—చాలా వుత్తమమైన ఆలోచన చేశావత్తయ్యా.

వాణి—వేమన్న అన్నట్లు—

(అందరూ వెడుతుండగా తెరపడుతుంది)

రెండో రంగం

(ఆ సాయంత్రం)

[అందరూ ముస్తాబై బయటి కెళ్లడానికి సిద్ధంగా వున్నారు.]

వాణీ—శేఖరం ఏడీ?

గోపు—శేఖరం భోత్రా యిచ్చేశాడు.

శాం—అతని కేం పను లున్నాయో - మీ రెళ్లిరండి.

రాణీ—ఏం పనుంటుందీ—

వాణీ—ఐనా, అతన్ని డ్రైవ్‌చెయ్యమనడం ఏం బాగుంటుందీ.

రాణీ—తప్పా? గోపాలం చెయ్యడం లేదూ? నే చెయ్యనూ?

గోపు—బాగా చెప్పావు. బైర నన్నట్లు.

రాణీ—ఇంతట్లోకే డ్రైవ రైపొయ్యాడా? మనం చదువు చెప్పించకపోతే నిక్షేపంలా ఆ పనే చేసును.

వాణీ—అల్లా అనడం బాగుండలే దక్కయ్యా!

గోపు—బాగలేకేం? సత్యం వక్కాణించింది రాణీ— సత్యానికి సంఘంలో తావు లేదు. అందుకనే, రాణీ, నేనూ చదువులో వెనకపడ్డాం.

[ప్రవేశం సూర్యనారాయణ—వయస్సు పాతికపైగా వుంటుంది. వెడల్పుగా, చదరంగా వుండే మొహం, మధ్య పాపిడి, పక్కకి వొంచి దువ్విన పొట్టిక్రాప్, పెద్ద గుండ్రటి పెదవులు, ఎత్తైన విగ్రహం, తెల్ల ఫాంట్, చారల స్పోర్టింగ్ కోటు, హాండ్ స్టిక్కు, అట్టహాసంగా వుంటాడు గాని, మాట మృదువుగా, నింపాదిగా వుంటుంది, నోట్లో సిగరెట్టు తీసి అగ్గిపెట్టె వెదుక్కుంటూ, బల్లపైన తడుము తాడు.]

సూర్య—మంచి టైమ్‌కే వొచ్చా నన్నమాట—హల్లో గోపు—ఎప్పుడు రావటం?

గోపు—హల్లోల్లో నారాయణ్‌జీ: నా రాకపోకలు పత్రికల్లో వేయించా లనుకుంటా. ఉదయా న్నొచ్చానండి. ఏమిటి కథ—పూనా రేసెస్ బాగా సాగుతున్నయ్యా?

రాణీ—(ఆహ్లాదంతో) రండి, మీకోసమే చూస్తున్నా. మీ రేదో కొత్త గ్రామఫోను కొన్నారటగా. మా చిట్టన్న తెగపొగుడుతున్నాడు.

సూర్య—అబ్బే పాతదే. కొత్తగా కాబినెట్ చేయించాను. ఈ చీర చాలా బాగుంది—కొత్తగా కొన్నావా?

రాణీ—బాగుంది కదూ! పూనాలో కొన్నాను.

వాణీ—దాని పేరేమిటో ఎరుగుదురా? ట్విలైట్ పాటరన్.

సూర్య—శేఖరం ఏడీ?

రాణీ—ఆయనగారికి తీరుబడి లేదట.

సూర్య—తీరుబడి లేకేం....ప్యాసయ్యాడుగా—ఏం చేస్తాట?

రాణీ—ఏమో - ఎవరికి తెలుస్తుంది? ఎందుకేనా మంచి దని డ్రైవింగ్‌కూడా నేర్చుగున్నాడు.

సూర్య—(దీగ్గరగా నవ్వి) అంటే, అతనికి కొంచెం సిగ్గు, భయం అనుకుంటాను.

రాణీ—వాణీ, చిట్టన్నని వెళ్లి డ్రైవర్ని తీసుకు రమ్మను. గోపూ, ను వ్వెళ్లి చిట్టన్నని తీసుకురా—

గోపు—వాణీ, ను వ్వెళ్లు ముందు—వంటింట్లో అత్తయ్యకి సాయపడాలి నేను. అత్తయ్యా, వొస్తున్నా. (వెడతాడు)

సూర్య—ఏం రాణీ, మహాబలేశ్వరం వెళ్లినప్పుడు, నన్ను రమ్మని ఉత్తరం రాయలేదేం, నేనూ వొద్దునుగా—

రాణీ—రాస్తే వొస్తారా ఏమిటి మీరు?

సూర్య—న న్నలా అర్థంచేసుగున్నా వన్నమాట, చెబితే ఆశ్చర్యపడతావు - నువ్వు యిక్కడ లేని యీ యేడాదీ అజ్ఞాతవాసంలా గడిపాను. అసుగు మీ అమ్మని —రోజూ వొచ్చి, మీ యిల్లు చూసిపోతూవుండేవాడిని.

రాణీ—దోవలో వుంది కాబట్టి.

సూర్య—రాణీ, యిల్లా చూడు. నన్ను నువ్వు ఎందుకు నమ్మలేవు?

రాణీ—దగ్గరున్న కానేపూ అల్లా గంటావుకాని— నీకేం—హాయిగా బోంబే రేసెస్ కెడతావ్,—సమ్మర్‌కి కాష్మీర్ కెడతావ్, శ్యామలతో—

సూర్య—శ్యామలా? అదా నీ అనుమానం. పాపం! శ్యామల దూరపుచుట్టం. వాళ్లు అంత స్థితిపరులు కారులే— వెర్రి బాగుల్ది—అడిగినప్పుడల్లా కాస్త డబ్బు పారేస్తూంటాను.

రాణీ—(కుర్చీ దగ్గరగా లాక్కుని) నిజంగానా? నమ్మొచ్చా నేను—?

సూర్య—చేతిలో చెయ్యి వెయ్యాలా?

రాణీ—మరే—చెయ్యి పట్టుకోనివ్వను.

సూర్య—రాణీ, ఇప్పుడు నిన్ను చూస్తుంటే ఏదో స్వప్నంలో వున్నట్లుగా వుంది.

రాణీ—ఓహో, నిద్రపోతున్నట్లున్నారు—పాపం, శ్యామల లేపుతుంది లెండి—

సూర్య—రాణీ, యింత బాధపెట్టే మాటలు ఎల్లా వొచ్చాయి నీకు? ఇదుగో చూడు, కళ్లుమూసుగో—(కోటు జేబులోంచి వో పాకెట్ తీసి విప్పుతాడు—అందులోంచి నెక్లెస్ పైకి తీస్తాడు.)

రాణీ—ఏమి టిది? డైమండ్స్ నెక్లెస్! అబ్బ—బ్యూటిఫుల్—

సూర్య—బొంబేలో కొన్నా నీకోసం—మెళ్ళో తగిలించనా?

రాణీ—అమ్మో! ఇల్లాగేనా ముట్టుగుండా మనేం? ఇప్పు డొద్దు. నా బర్త్‌డే కిద్దురుగాన్లెండి.

సూర్య—ఏరోజు కారోజే పుట్టినట్లుగా వుంటావు. నిత్యమూ నాకు నీ బర్త్‌డేయే.

రాణీ—అన్నీ దొంగమాట్లు. ఓయబ్బ—!

(గోపు, ట్రేలో రెండు కప్పులతో టీ తీసుకొస్తాడు.)

గోపు—టీ రెడీ....అన్నీ దొంగమాట్లు. అంతా మాయ; వొక యథార్థం టీ. టీ ఫర్ టూ అన్నారు పత్రికల సంఘంవాళ్లు.

సూర్యం—థ్యాంక్స్.

గోపు—నా బెటాల్. థాంక్ వాణీ.

వాణీ—కార్ సిద్ధంగా వుందిటక్కయ్యా!

రాణీ—లేవండి. అల్లా షికారెళ్లొద్దాం.

గోపు—అసలు, కారు అనే పదం షికార్లోంచి వొచ్చిందని నా అనుమానం. లిబర్టీలోంచి టీ వొచ్చినట్లుగా. హరీ అప్, వాణీ.

వాణీ—పాపం, చిట్టన్నో!.

గోపు—నో స్పేస్....ఆనాడు కృష్ణుడు సారథి—యీనాడు గోపు డ్రైవరు చిట్టన్న. యూళ్లకి చిత్తైడతాడు.

(అందరూ వెడతారు. చిట్టన్న అంతా వెళ్లగా చూసి గ్రామఫోన్ పెడతాడు—'గైరమ్మొదినపాట')

(ఇంతలో మరోపాట వినపడుతూంటుంది. ప్రవేశం రాజశేఖరం. వొచ్చి, కండువా కుర్చీమీద వుంచి సోఫాలో కూర్చుని పత్రిక చదువుతుంటాడు.)

చిట్టన్న—అరందరూ కార్లో వెళ్లారండి. మీ రెళ్ల లేదేం?

రాజ—లేదు-ను వ్వెళ్ల లేదేం?

చిట్టన్న—వో పెక్కడిదండి? మీకోసం చూశారండి.

రాజ—ఏం?

(హారన్ మోగుతుంది)

చిట్టన్న—వొస్తుండారండి. (ఫోన్ తీసేసి గబగబ బైటికి వెడతాడు.)

(రాణీ పాడుకుంటూ వొస్తుంది)

(శాంతమ్మగారు ప్రవేశిస్తుంది)

రాణీ—ఎవ రా గదిలో?

శాంత—రాజశేఖరం యిప్పుడే వొచ్చాడు.

వాణీ—ఏమయ్యా శేఖరం, నువ్వు రాలేదేం మాతో? డ్రైవింగ్ చెయ్యాల్సివొస్తుందనా?

చిట్టన్న—(దూరంగా ఏవో సర్దుతూ) ఇంతమందికి చో పెక్కడిదండి?

రాజ—(నవ్వుతాడు)

రాణీ—చిట్టన్నా, యీ ప్లేట్లన్నీ చిందరవందరగా పారేసింది ఎవరు? తరవాత సర్దుదువుగాని. నువ్వు కారుని గరాజ్‌లోకి తీసికెళ్లి బాగుచెయ్యి.

చిట్టన్న—అప్పుడే చెడిపోయిందాండీ?

రాణీ—అది కాదురా. క్లీన్ చెయ్యి—పో.

చిట్టన్న—ఓ—పోతుండా. (వెడతాడు)

వాణీ—అక్కయ్యా, నేను స్నానం చేసొస్తాను.

శాం—వా క్వైరీ?

వాణీ—(వెడుతూ) వాళ్లు క్లబ్బులో దిగారు.

శాం—వర్షం వొస్తున్నట్లుంది - బట్ట లారేశాం.

చూద్దాం పద. (వెడుతుంది)

రాణీ—(జడ విప్పి, మళ్లా అల్లుతూ) ఇక్కడే వున్నావా? మాతో రాలేదేం?

రాజ—మీరందరూ వున్నారుగా! నాకు వేరే పనుంది.

రాణీ—మాతో రావడం యిష్టంలేదా?

రాజ—అబ్బే! అది కాదండి—పైగా కార్లో చోటుంటదేమోనని—

రాణీ—పరీక్ష ప్యాసయ్యావుగదా - తరవాత ఏం చేద్దా మనుకుంటున్నావు?

రాజ—అదే ఆలోచిస్తున్నానండి—

రాణీ—నన్ను అండీ అనడం ఎందుకు? చిన్నప్పుడులా రాణీ అనకూడదూ?

రాజ—ఎల్లాగో వుంటుందండి - పెద్దవాళ్లం అయ్యాక—

రాణీ—నే పెద్దదాన్నా?

రాజ—అబ్బే.-మీరు పెద్దవి కాదు—అల్లాగంటే బాగుండదు.

రాణీ—నే అనమంటున్నాను. సరేనా?

రాజ—సరేనండి.

రాణీ—అదిగో మళ్లీ!

రాజ—సరే.

రాణీ—కారు బాగుందా?

రాజ—చాలా బాగుంది.

రాణీ—ఈ నెక్‌లెస్ చూశావా—ఎల్లాగుంది?

రాజ—చాలా బాగుంది.

రాణీ—ఎం తుంటుందో తెలుసా?

రాజ—డైమండ్స్‌లా గున్నాయి.

రాణీ—లాగుండటం కాదు - డైమండ్సే. ధర కట్టు.

రాజ—నేను కట్టలేను—ఐదొంద లుంటాయా?

రాణీ—(నవ్వి) రెండెట్టి గుణించు. లెక్కలేగా నీ గ్రూప్!

రాజ—అబ్బో! బాగుంది.

రాణీ—డైమండ్స్ బాగున్నాయా? నే పెట్టుగుంటే బాగుందా?

రాజ—(నవ్వుతాడు)

రాణీ—ఏం?

రాజ—ఏమీ లేదు—నావిషయం ఆలోచిస్తున్నాను.

రాణీ—ఏంచేద్దా మనుంది?

రాజ—ఆలిండియాసర్వీస్‌లో వుద్యోగానికి వోపరీక్ష వుంది. దానికి చదివి కడదామనుంది. అది ప్యాసవుతే మంచి వుద్యోగం దొరుకుతుంది.

రాణీ—ఎందులో?

రాజ—వాళ్లిష్టం—ఎందులోనైనా యివ్వొచ్చు.

రాణీ—నీ కేది కావాలనుంది?

రాజ—నాకు రైల్వేలో పనవాలనుంది.

రాణీ—నారాయణగారి మామయ్యకి అందులోనే పెద్ద పని.

రాజ—అల్లా గాండి—

రాణీ—అదే వొద్దన్నది—ఆ పరీక్షకి ఏం చెయ్యాలి?

రాజ—ఇది మే. నవంబర్లో పరీక్ష వుంటుంది—వొంద రూపాయలు ఫీజ్ కట్టాలి. ఢిల్లీ వెళ్లాలి.

రాణీ—నే యిస్తాను డబ్బు.—కట్టు.

రాజ—కరుణాకరం నా స్నేహితుడు. అతను వులెన్‌సూట్ యిస్తానన్నాడు. పుస్తకాలూ అవీ పోగుచేసుకుని, యిక్కడే చదువుకోవొచ్చు.

రాణీ—సూటు ఎవడో యిచ్చేదేమిటి? నే నిస్తా: కుట్టించుగో.

రాజ—ఇప్పు డింకా తొందర్లేదులెండి—సారీ,—తొందర్లేదు.

(గోపాలం ప్రవేశిస్తాడు)

గోపు—ఓహో రాణశేఖరపండితా, యిక్కడ నక్కియుంటివా? వాణీ, క్లబ్బులో కార్డ్సు ఆడాం—మందంతా కాజేశారు—నారాయణదగ్గర వో ఇరవై అప్పుచ్చుగున్నాను—వెళ్లి రిటన్‌చేసి రావాలి.

వాణీ—ఎందుకు బావా, నే వొచ్చినప్పుడు యిద్దువుగానిలే—

గోపు—రేపు అనేది యెక్కడుంది—ఇవాళ గర్భంలో రేపు దాగివుంది; రేపు నిన్నైనప్పుడు గతం, యుగాంతరాన కాదా, ఒమార్ అన్నట్లు—ఏం శేఖర పండితా—

రాజ—అంతేనయ్యా.

రాణి—పోనీ, నువ్వూ, గోపూ వెళ్లిరండి—

గోపు—ఐడియా! ఎల్లాగేనా స్త్రీలు సృష్టికర్తలు, బెర్నార్డుషా అన్నట్లు.

రాజ—పదవయ్యా వెళ్దాం—వైట్ హెడ్ అన్నట్లు.

గోపు—వాడెవడు?

రాజ—గణితశాస్త్రజ్ఞుడు—

గోపు—చచ్చాం, నీది లెక్కలుకాబోలు. లెక్కలకీ మనకీ శత్రుత్వం. నువ్వు మేష్టరీ చెయ్యి. మార్కు లేద్దువు గాని—అన్నట్లు రాణీకి లెక్కలంటేనే భయం అనుకుంటా—సారీ, లెక్కలకే రాణీ అంటే భయం.

వాణి—బావ గూఢంగా మాట్లాడుతున్నాడు!

గోపు—లోతులు తవ్వడం ఆడదాని వొంతు, అందులో పడ్డం మావొంతు—మేటర్లింక్ అన్నట్లు!

రాజ—ఈమధ్య గోపాలం పుస్తకాల క్యాటలాగ్ చదువుతున్నట్లున్నాడు—రావయ్యా—

వాణి—బావా, బుక్‌స్టాల్ పెట్టు.

గోపు—రైటో. కవుంటర్ దగ్గర నువ్వుకూర్చుంటే, వచ్చుచుంటిని శేఖరా—దుష్యంతు డన్నట్లు—

(యిద్దరూ వెడతారు)

రాణి—వాణీ, గోపూతో వేళాకోళా లేమిటే—

వాణి—ఏం, బావేగా—వేళాకోళం ఏమాడాను?

రాణి—అంత పూసుకు తిరిగితే లోకువ కట్టేస్తాడు.

వాణి—పరాయివాడు కాడుగా.

రాణి—నీమనస్సులో ఏదో వున్నట్లుంది!

వాణి—వుందని నీకు తెలిస్తే, ఏంవుందో మాత్రం నీకు తెలీదా?

రాణి—గోపాలం ఎందుకూ పనికిరానివా డవుతాడు-పైగా వాళ్ల ఆస్తంతా పోయింది తెలుసా?

వాణి—అమ్మ చెప్పింది. తెలుసు: ఐనా దానికీ దీనికీ ఏం సంబంధం?

రాణి—ఏమో నీయిష్టం—పెద్దదాన్ని చెప్పాను.

వాణి—నువ్వు చిత్రంగా మాట్లాడుతున్నా వక్కయ్యా....గోపు రాజశేఖరంఅంత చెయ్యడా!

రాణి—అతని మాటెవ రెత్తారు?

వాణి—బీదసాధల ప్రస్తావ నెందుకు మరీ?

రాణి—గోపాలానికి మానర్స్ లేవన్నాను. ఇందాకా నేనూ, సూర్యం మాట్లాడుకుంటుంటే, మధ్యలో ఏదో అందుకున్నాడు,

వాణి—అదా కథ—ఏమో అనుకున్నాను.

(నవ్వుతుంది)

రాణి—అంత నవ్వుగా వుందా ఏం?

వాణి—మనకి మానర్స్ వున్నాయా—

రాణి—నీతో నే వాదించను. (తల్లో పూలు తీసి బల్ల మీద గిరవాటెట్టి లోపలి కెడుతుంది.)

రెండో-అంకం : మొదటి రంగం

[సమయం—౧౯౩౮ ఏప్రిల్.

స్థలం—కలెక్టర్‌గారి ఇదివరకటి బంగాళాయే. కుడి వైపున రెండుమూడు రౌండు టేబిళ్లు, ఏడెనిమిది కుర్చీలు వుంటాయి. టేబిళ్లమీద కప్పులు, ప్లేట్లు అమర్చివుంటాయి. లోపల్నించి గ్రామఫోనుసంగీతం వినిపిస్తుంటుంది. టీ పార్టీసన్నాహం. ఎడంవెంపు, మధ్యగావున్న స్క్రీను అవతలభాగం చిన్నగది—ముందుగా జరిగి కుర్చీమీద గోపాలం కూర్చునివుంటాడు. వాణి ముస్తాబై (రెండుజడలు) బల్ల మీద టీసామగ్రి సవిరిస్తుంటుంది.]

వాణి—నీతో నే వాదించను.

గోపు—భయంలేదు. వాదంలో స్త్రీని గెల్చిన మొనగాడు యికముందు జన్మించాలని రామాయణం రచించిన మీ మొల్లే అంది. ఇంతకీ యీ హడావుడంతా మీ అక్కయ్య ఎందుకు చేస్తున్నట్లు!

వాణి—శేఖరం ఆలిండియా సర్వీస్ ఎక్జామినేషను ప్యాసయ్యాడుగా. అందుకు.

గోపు—నిన్ను ఖండించడం యిష్టం లేదు—ఐనా, సూర్నారాయణ వూళ్లో కొచ్చినందుకు యీ పార్టీ యిస్తోం దంటాను.

వాణి—మొన్నంది,—నువ్వింకా మీవూర్నించి రాలేదులే—శేఖరం పాసయ్యాడు, పార్టీ యివ్వాలే అంది.

గోపు—అదా కథ? గాలి మరోదిక్కున వీస్తోం దన్నమాట, గెథె అన్నట్లు. నే ప్యాసైతే నువ్వా వోపార్టీ యిస్తావా నాకు?

వాణి—గోపూ, నీకోటి చెబుతా, ఏమీ అనుకోవు గదా!

గోపు—విన్నతర్వాతగాని వాగ్దానం యివ్వలేను—విప్రనారాయణు డన్నట్లు!

వాణి—ఇస్—కాసేపు వూరుకుందూ—మా అక్కయ్యం టే నీకు చాలా యిష్టం. అనుకుంటోం దక్కయ్య.

గోపు—ఆగు, ఆగు. గుండి పట్టుగోనీ—వోవిధంగా నిజంకూడానూ.

వాణి—అదికాదు, మనం యిల్లా వుండడం అక్కయ్యకి యిష్టంలేదు.

గోపు—వొచ్చిన నష్టం ఏమీ లేదు. మీ అమ్మ అభ్యంతరం లేదుగదా—

వాణి—మీది తక్కువ స్టేటస్ అట.

గోపు—కారల్‌మార్క్స్ అన్నది నిజమే—డబ్బు నహి—ప్రేమ నహి—బంకిమ్ చంద్రు డన్నట్లు. అందాకా ఎందుకు? "ధనమూల మిదం జగత్" అని మన పూర్వులు అనలా పాపం! వాణీ,—మీకంటే మాకు వో ఏభై ఎకరం తక్కువ. అంతేగా తేడా? ఆ ఏభై నే గడించలేనా ఏమిటి?

వాణి—నువ్వు నిన్న దాని నెక్‌లెస్ ఎంతోబాగుందని మెచ్చుగున్నావ్. దాంతో వొచ్చింది పేచీ—

గోపు—వాణీ, నన్ను నువ్వు లవ్‌చేస్తే చాలు. ఆ నెక్‌లెస్‌కి బదులు, యీ పుష్పాంజలి సమర్పిస్తాను—టాగూరన్నట్లు—గుబ్బపు పందాల గుండెదడదడబదులు యీ గడ్డిపూలనాట్యం కుదర్లేను—కీట్స్ అన్నట్లు.

వాణి—అప్పుడే నాలుగవుతోంది, యింకా అక్కయ్య రాడేం—

గోపు—షాపింగ్‌కు, నువ్వు లేకుండా వొక్కత్తీ వెళ్లిందిగనక చప్పున రావొచ్చు—అదుగో అతిథులు వేంచేస్తున్నారు.

(శాంతమ్మ ప్రవేశిస్తుంది)

శాం—కుర్చీలూ, బల్లలూ సర్దారా—మీ రెళ్లి చూడం డ్రా, రాజశేఖరం యేదీ?

గోపు—లైబ్రరీకి వెళ్లొస్తా నన్నాడు.

శాం—బాగానే వుంది,—యింకా యెందుకు యీ చదువు—తనకోసమేగా యిదంతా చేస్తున్నద నేనా వుండొద్దూ?

గోపు—విజ్ఞానమే శక్తి అన్నాడు ప్లాటోపండితుడు.

శాం—నువ్వెళ్లి చూడు గోపూ—

గోపు—ఇదే పోవుచుంటి.

(వెడతాడు)

(కరుణాకరం ప్రవేశిస్తాడు—దుబ్బులా ఎదిగిన జుట్టు, మధ్యపాపిడి, కండ్లజోడు, లాల్చీ, పైజామా, పైన కండువా, పెద్ద పూలగుత్తి పట్టుగుని వొస్తాడు.)

వాణి—ఓహో? కరుణాకరమా—కమిణ్, కమిణ్.

కరు—రాణీ ఏదీ, ఇంకా ఎవరూ వొచ్చినట్లు లేదే?

శాం—బాగున్నారా అండి? ఏదన్నా వుద్యోగం చేస్తున్నారా?

కరు—లేదండి,

వాణి—ఆయనకి వుద్యోగం ఎందుకూ, జమీందారు బిడ్డ.

శాం—ఐతే మట్టుకు.... ఉద్యోగం పురుషలక్షణం.

(గోపూ ప్రవేశించి)

గోపు—పోతన అన్నట్లు—అనాలమ్మా అత్తయ్యా, లేకపోతే ఆ నిర్వచనానికి ఏమీ విలువ వుండదు. ఈ రోజుల్లో ఎడ్యుకేషనంటే, ఎవ దేమన్నాడో తెలుసుకోడం—పదిపేర్లు చెప్పగానే అవతలవ్యక్తి హడలిపోతాడు—వీడికి సొంతంగా ఏమీ రాదురా అనుకుని వుద్యోగం యివ్వడు. అన్నీ మన సొంతంగానే అన్నామా, బాబోయ్, వీడు మన కంటె తెలివైనవాడురా అని హడిలిపోయి, వుద్యోగం యివ్వడు. 'దిస్' యిజ్ బ్రీఫ్ యీజ్—ది కాజ్ ఆఫ్ ది ప్రెజెంట్ అనెంప్లాయ్‌మెంట్.'

శాం—ఏమో బాబూ, నాకివన్నీ తెలీవు. మొగ పిల్లలులేరు,—ఉద్యోగాల బెంగ నాకు లేదు.

గోపు—అత్తయ్యకి అల్లుడి గొడవ లేదు, గార్కీ అన్నట్లు.

శాం—(నవ్వి) సరెలె—వాళ్ళందర్నీ చూడండి—నాకు పనుంది—వారు కరుణాకరంగారని, శేఖరంతో చదువుకున్నారు. (వెడుతుంది)

వాణీ—ఏమండీ కరుణాకరం—యీమధ్య కనపడ్డం మానేశారు ?

కరు—అదేమిటి మొన్ననేగా, నేనూ రాణీ క్లి రె న్నొచతా ?

గోపు—అదుగో రాణీ వాస్తోంది.

(రాణీ వొస్తుంది)

రాణి—హల్లో కరుణాకరం—పావం! ఎల్లాగో వొచ్చారు. థాంక్స్. లేటైంది, క్షమించాలి. ఐస్‌క్రీమ్‌కి ఆర్డ రిచ్చాను.

కరు—చేతులో ఆ పాకెట్ ఏమిటి ?

రాణి—ఏముంటై, సారీస్.—వాణీ, ఆ బాల్కనీ తుడిపించి, కుర్చీలు వెయించు. చిట్టనొచ్చాడా—? గోపూ, అల్లా వెళ్లి కాసిని తమలపాకులు కిళ్లీలు కట్టించి తీసుకురా—మరిచిపొయ్యాను—బాబు, బాబు!

గోపు—నన్ను ప్రతిమలా డాలా? ఇదె పోపు చుంటి—హా దైవమా ! (వెడతాడు)

రాణి—చూడండి.

(పాకెట్ యిస్తుంది. కరుణాకరం విప్పి, చీరని పరిశీలిస్తూ)

కరుణ—మార్వెలస్—పంజాబీ స్టైల్—ఇప్పుడు బొంబేలో అందరూ యిదే—నీకు చాలా బాగుంటుంది— ఇవిగో ఫ్లవర్స్. మా గార్డెన్‌లోవి.

రాణి—(వాసన చూస్తూ) ఆహా! గ్రాండ్‌గా వున్నాయి.

కరు—తల్లో వుంచనా ?

రాణి—అమ్మో—నయం! నాకు చేతు లున్నాయి.

కరు—పోనీ—(మూతి బిగిస్తాడు.)

రాణి—కోప మొచ్చిందా?

కరు—లేదు, లేదు.

రాణి—(తల్లో పెట్టుగుని) చూడండి, యిప్పు డెల్లా వుంది ?

కరు—తల్లో పెట్టుకున్న తర్వాతగాని, వాటి అందం బైట పడదు. పైజామా వేసి, రెండు జెళ్ళేసి, డార్క్ గ్లాసెస్ పెట్టుగుని, బైనాకులర్స్‌తో రేసెస్ చూస్తోంటే ఫోటో తియ్యాలనుంది నాకు.

రాణి—ఫొటోకి రేసెస్‌కే వెళ్ళక్కర్లేదు. కెమెరా మూ యిక్కడా వున్నాది.

కరు—అవశ్యం తీయించి నాకో టివ్వాలి.

రాణి—నే వొక్కదాన్నే ?

కరు—నా కాభాగ్యంకూడానా ?

రాణి—మీ కెల్లా తెలుసు ?

కరు—భాగ్యం లేకనే కవిత్వంలో పడ్డాను.

(సూర్యనారాయణ ప్రవేశిస్తాడు)

రాణి—హల్లో నారాయణగారా,—రండి. రండి— కరుణాకరం కవిత్వంలో పడ్డాట్ట!

సూర్యం—మొన్న అదేదో పత్రికలో కొన్ని పద్యాలు చూశాను. నా కర్థం కాలేదు.

కరు—జీవితంలో పొందలేని అనుభవాలని, ప్రాత పూర్వకంగా జీవిస్తాంగనక, నేను రాసేది కవిత్వం అవొచ్చు.

గోపు—బాబోయ్! మనమూ అదే పడవలో ప్రయాణం చేస్తున్నాం గనుక, ఏదీ శాస్త్ర కవిత్వం వినిపించండి.

రాణి—కిళ్లీ లేవీ ?

గోపు—అత్తయ్య మధ్యాహ్నమే తెప్పించిందిట. ....ఏదండి, పొయిట్రీ అంటే పిచ్చ కోనుగుంటా నేను.

కరు—స్త్రీలముందు సిగ్గేస్తోంది నాకు.

గోపు—అసలు వ్రాసేది వాళ్ళకోసమేగా ?

రాణి—పోనీ, నే లోపలి కెళతాలెండి.

కరు—(గొంతుసవరించి)

"స్విచ్‌నొక్కు—సెకండ్ షోకి పోదాం—
టాక్సీలో సన్నటినడుం క్లోజప్,
క్లియోపాత్రా లిప్‌స్టిక్,
అబ్బ. ఓవల్టీన్, నైట్‌కాప్, విసుకైంది. లైట్ విప్పు.
సౌందర్యం అంతా ఏక్ కిస్‌లో హుష్,
ఫ్యాక్టరీ పొగ,
కోల్‌టార్ స్మెల్,
క్లోరోఫారమ్ సెంట్
విటమిన్ లేనీ పల్చటి పెదవి—
బెరిబెరి బ్యూటీ మిగిలింది.
అందం అరణాల కమ్ముతున్నారు
హాలీవుడ్‌లో—
మాటనీకి సగం రేట్లు,
మా గాంధీగా రన్నారంటే
పొలిటికల్ స్టంట్ పోస్ పొమ్మన్నారు.

గోపు—(చప్పట్లు కొడతాడు)

సూర్య—వల్లెటూళ్ళని వొదిలేసి, ఐస్త్రీల కెగడ్డం వల్ల నాగరికత యిల్లా తగులడిందని నాభావం. అడుగో రెడ్డి—జస్ట్ ఇన్ టైమ్.

రాణీ—రెడ్డిగారూ, రండి, రండి.

సూర్యం—రెడ్డీ, నేటి నాగరికతలో లోప మేమిటో నువ్వు చెప్పగలవా? రేపు ప్రొఫెసర్‌వి కాబోతున్నావు.

గోపు—పోసీ, నన్ను చెప్పమంటారా?

రాణీ—ని న్నెవ్వరూ అడగలేదులే. అబ్బా.—ఐదు గంటలైంది—శేఖరం యింకా రాలేదేమో—వెళ్లి చూసిరా గోపు.

గోపు—(వెడుతూ) ఇవాళ ఎవరి మొహం చూశానో, నా వాక్యాలు పూర్తయ్యే ప్రాప్తం లేదు.

రాణీ—చెప్పండి రెడ్డిగారూ.

రెడ్డి—చెబుతాను. మన సంఘం వొక త్రికోణం; మాష్టరూ, ప్లీడరూ, డాక్టరూ దాని మూడు భుజాలూను.

సూర్యం—ఇంటరెస్టింగ్!

రెడ్డి—మాష్టరు పిల్లలికి స్వార్థపరత్వం, వ్యక్తిత్వం వగైరా నేర్పిస్తాడు. ఎవడికి వాడే స్వతంత్రంగా బ్రతకా లనేది పాశ్చాత్య సిద్ధాంతం. దాన్ని అలవర్చుకోవడంవల్ల సమిష్టికుటుంబం విచ్ఛిన్నం అవుతుంది. ఆస్తులకోసం కొట్లాటలు బైలుదేరుతాయి. అంటే మేస్టరు మన్ని ప్లీడరు దగ్గరకి పంపిస్తాడు. మిగిలిన కాస్త ఆస్తినీ ఆయన లాక్కుని, మనోవ్యాధివి మన కప్పజెప్పి, మన్ని డాక్టర్ దగ్గరకి పంపిస్తాడు. సరే, ఆయన ఏకంగా మన్ని మరో లోకానికి పంపిస్తాడు.

గోపు—(మధ్యలో) మీ రనుకున్నంత దారుణం కాదండోయ్—డాక్టర్, వ్యాధికి మాంచి పే రెట్టింతర్వాత కాని రవాణాచెయ్యడండోయ్! మిష్టర్ రెడ్డీ, క్షమించాలి.

సూర్యం—మిష్టర్ కాదు, ప్రొఫెసర్ రెడ్డి.

గోపు—రైటో! ప్రొఫెసర్, క్షమించాలి. మీరు చేసిన విమర్శ పాశ్చాత్యనాగరికతనిగురించికాని, మన సంఘాన్నిగురించి కాదేమో!

రెడ్డి—మీరు రెండు విమర్శలు విన్నారు: కరుణాకరంగారి గీతం పాశ్చాత్యనాగరికతనిగురించి; త్రికోణం గురించిన వుపమానం మన సంఘంమీద నా విమర్శ—ఏం రాణీ!

రాణీ—అఫ్‌కోర్స్!

గోపు—మీరందరూ ఏకమైతే నే చెప్పలేను. మాడమ్‌క్యూరీ అన్నట్లు—ఇన్ మై వొపీనియన్, మారేజీకి, ప్రేమకీ పొత్తు కుదరకపోవడం సంఘపతనానికి కారణం—

వాణి—అబ్బో, గోపాలంబావ ఏదో కోశేస్తున్నాడు-టీ తీసుకో, పాపం, టైరయ్యావ్.

కరు—గోపాలంగారి సిద్ధాంతాన్ని నేనూ బలపరుస్తున్నాను. ప్రేమించడం అనేది పాశ్చాత్యుల భ్రమ; మారేజ్ అనేది భారతీయులకి పవిత్రవిధినిర్వహణ.

గోపు—ఇక్కడెవళ్ళకీ పెళ్లిళ్లు కాలేదు కాబట్టి మారేజ్‌కి పెదవులచాకిరీ—'లిప్‌సర్వీస్' చేస్తున్నారు—ధూర్జటి అన్నట్లు. నే నింకా దూరం వెడతాను—ప్రేమలేని పెండ్లిండ్లని మెచ్చుగునేవా డెవడూ మారేజ్‌ని సీరియస్‌గా తీసుకోడు. చికోవ్ అన్లేదు—నే అంటున్నాను.

రెడ్డి—మారేజ్ అనేది దుర్బలుల స్వర్గం. వివాహం అల్లిన వలతో చిక్కుకోనివాడు ప్రతిభాశాలి.

గోపు—టేక్ ఫర్ ఇన్‌స్టెన్స్—కవులు.

కరు—నన్ను విడిచిపెట్టండి.

గోపు—మీ రొక్కరేనా కవులు—ఆల్‌రైట్: టేక్ ఎ మాథెమాటికల్ జీనియస్ లేక శేఖరం—

వాణి—హియర్, హియర్, (చప్పట్లు కొడుతుంది)

సూర్య—బైది బై, శేఖరం ఏడీ?

గోపు—బై అండ్ బై వొస్తాడు—బాస్వెల్ అన్నట్లు.

రాణీ—ఎక్కడి కెళ్లాడో—చిట్టన్నని వెళ్లి చూసి రమ్మను రాణీ,—ఆలస్యం అవుతోంది,—మనం కానిద్దాం.

కరు—ఛీఫ్ గెస్టు లేకుండానా?

రెడ్డి—లైబ్రరీ కెళ్లుంటాడు. కాసేపు వెయిట్‌చేద్దాం.

సూర్యం—సారీ, నే వెళ్లాలి, టెన్నిస్ మాచస్ వున్నాయి. ఐతే, రాణీ, నువ్వు బాగా పాడతావుట—ఇప్పుడొకటి పాడగూడదూ?

కరు—అవునవును. పాడాలి.

రాణి—నే పాణ్ణు.

గోపు—పోనీ, వాణీ పాడుతుందేమో!

వాణి—నేనూ పాణ్ణు.

రాణి—అది పాడ్డం నే ఎప్పుడూ వినలేదు. వొస్తే పాడవే.—ఎవ్వరూ పాడొద్దు;—ఏదీ చిట్టన్నా (బిగ్గరగా పిలిచి) మొన్న నాటకంలో వేషం వేశావుటగా!

చిట్ట—అవును. శేఖరంగారు చంపుకుతింటే, సిత్తం. సిత్తం అనే ఏషం ఏశానండి. సిత్తం అండంలో బోలెడు రకా లుంటాయండి. దర్జాగా సిత్తం, (అభినయిస్తూ) ఏడుస్తూ సిత్తం, హుషార్‌గా సిత్తం—

గోపు—శేఖరంగా రేంవేషం వేశాడ్రా?

చిట్టన్న—అదేటో నాకు తెల్దండి—తాగడం, పాడ్డం అంతా వుంటుందండి.

రాణి—అబ్బో!

రెడ్డి—శేఖరం జీవితమే నటన. వేరే అభినయించక్కర్లేదు.

వాణి—అదేమిటండోయ్—?

రెడ్డి—బీదవాడి పాత్ర అభినయించాలిగా.

కరు—ఆడిట్‌సర్వీస్ ప్యాసై, యింకా అభినయం దేనికి?

సూర్యం—ఇంకా గొప్పవాడుగా అభినయిస్తాడు.

(రాణీ, గోపు, కరుణాకరం నవ్వుతారు)

రెడ్డి—అట్లాగైతే, మనందరిదీమాత్రం అభినయం కాదా ఏమిటి—

గోపు—ప్రొఫెసర్‌గా రెడ్డిగారు, కవిగా కరుణాకరంగారు, రేస్‌హార్స్‌స్పెషలిస్టుగా నారాయణగారు,—రాణీ ఏమో........(తడుముకుంటాడు)

వాణీ—(మందలిస్తూ) ఊ—నువ్వో? ఇతరులవి నీసొంతంగానూ, నీవి యితరులవిగానూ కోట్‌చేస్తూ, సారస్వత ప్రియుడిగా—

గోపు—ఎ కాంప్లిమెంట్—ఎ పిటీ—ప్రియురాలేదీ?

రెడ్డి—(నవ్వుతాడు)

రాణి—బాగానే వున్నాయి జోక్స్ చిట్టన్నా. లైబ్రరీ కెళ్లి శేఖరం వున్నాడేమో చూసిరా.

చిట్టన్న—(దర్జాగా) సిత్తం—వెడుతున్నానండి.(వెడతాడు)

గోపు—జోక్స్ కావు—నగ్నసత్యం—కొందాకచో నేకెడ్ ట్రూత్, టాల్స్‌టాయి అన్నట్లు.

సూర్యం—నే వెళ్ళొస్తా, ఫెన్నిస్‌కి టైమైంది.

కరు—నేనూ వెళ్లాలి. ఇవాళ డబుల్స్‌మాచ్ వుంది. రేపొస్తాగా మళ్లా. రాజాకి కంగ్రాట్యులేషన్స్ యిదివరకే చెప్పుగున్నాను. నా పై వేసుగెళ్లాడుగనుక ప్యాసయ్యాడు.

సూర్యం—రెడ్డిగారూ, మీరు రారా?

రెడ్డి—నే నోనిమిషం వుంట్టాను—మావా డొకడు సివిల్‌సర్వీస్‌కి కడుతున్నాడు. శేఖరాన్ని దాని తఫిసీళ్లడగాలి, మాట్లాడి పోతా—

సూర్యం—రైట్. క్లబ్బులో కలుసుకుందాం. (వెడతాడు)

కరుణా—వెడతాను.

రాణీ—మీరూనా? ఏం తొందర?

కరుణా—గెస్ట్‌ హడాహుడిలో వుంటావా మరి—

(వెడతాడు)

గోపు—ఏమండోయ్, మాచెస్‌చూడ్డానికి నేనూ వొస్తున్నాను. (లోపలి కెళ్లి కోటు తొడుక్కుని వెళతాడు.)

రాణీ—నా కార్లో వెళ్లండి. వాణీ, శారదగారి తాలూకెవరో వొచ్చినట్లున్నారు, ఫోన్‌పెట్టి, వాళ్లని ఎంగేజ్ చెయ్యి.

(వాణి వెళ్లుతుంది—లోపల్నుంచి సన్నగా గ్రామఫోన్‌సంగీతం)

రెడ్డిగారూ, మీ రింగ్లండ్ వెడుతున్నారట!

రెడ్డి—అప్పుడే మీదాకా వొచ్చిందీ—

రాణీ—మీరు చెప్పకపోతే ఆగుతుందా?

రెడ్డి—రాజా చెప్పాడా?

రాణీ—రాజా ఎవరు?— ఓహో, శేఖరమా— మాతో అట్లాంటి వేవీ చెప్పడు—ఆయ నెక్కడా, చాలా....

రెడ్డి—అత నట్లాంటివాడు కాదే—

రాణీ—మీరంతా ఫ్రెండ్స్—మీకు తెలియాలిగాని నా కేం తెలుస్తుంది? మాయింట్లోమట్టుకు అసలు మాట్లాడ్డం వొచ్చా అన్నట్లుగా వుంటాడు.

రెడ్డి—క్లాస్‌లో చాలా అల్లరిచేసేవాడు.—మాతో చలాకీగా వుండేవాడే—

రాణీ—మీ రన్నట్లు, మాతో అదంతా వో నటనన్న మాట—పోనిస్తురూ అతని విషయం ఎందుకు—మీమాట చెప్పండి.

రెడ్డి—చెప్పేటందు కేముందీ? ఆక్స్ఫోర్డ్ వెడదా మనుకుంటున్నాను. మాతాత వొద్దంటాడు.

రాణీ—(నవ్వి) ఓల్డుపీపుల్ అల్లాగే అంటుంటారు· అమ్మకూడా అంతే.

రెడ్డి—మీరూ ఇంగ్లండెడదామని సంకల్పించారాఏం?

రాణీ—న న్నెవరు తీసికెడతారు?

రెడ్డి—అవును—నిజమే. ముందుముందు శేఖరానికి వెళ్లే అవకాశం వుండొచ్చు. అతను నిజంగా వెళ్లవల్సిన వాడుకూడా.

రాణీ—సరే, వెళ్లడాని కేముంది,—ఎవడు పడితే వాడే వెళ్లొచ్చు డబ్బుంటే—పైగా యీ రోజుల్లో అడ్డమైన వాళ్లూ ఇంగ్లం డెళ్ల డమే—మాగోపూ వెడతాడు—

రెడ్డి—అన్యాయం—అవుతే నేవెళ్ల డం మానేస్తాను.

రాణీ—మీవిషయం వేరు.

రెడ్డి—నాకు తెలుసు, తమాషాగా అన్నాను.

రాణీ—మీలాంటివారు మాకు ప్రొఫెసర్లయినా బాగుండును. నాకు యీ కాలేజెస్ యిష్టం లేదండి. ఇక్కడ ఫ్రీడమ్ వుండదు. కల్చర్‌వుండదు—ఏదో పర్దా లో వున్నట్లుగా వుంటుంది. నాకు ఇంగ్లండులో సోషల్‌సైన్స్ డిప్లమోకు చదవాలనుంది. మీ సలహా ఏమిటి?

రెడ్డి—నే నెల్లా చెప్పగల్ను. అది ఎవరికి వారే నిర్ణయించుకోవాలి. బిట్వీన్ అవర్‌సెల్వ్స్—స్త్రీల కంతంత పెద్దచదువు లనవసర మనుకునేవాళ్ళల్లో నే నొకణ్ణి.

రాణీ—ఏమోనండి, పైకి మొగా ళ్ళెన్ని కబుర్లు చెప్పినా, స్త్రీలవిషయం వొచ్చేటప్పటికి స్వార్థపరులేనండి.

రెడ్డి—ఆ పరిస్థితుల్లో స్త్రీలూ అంతే.

రాణీ—చూస్తాగా, మీ రెట్లాంటావిణ్ణి పెళ్లిచేసుకుంటారో!

రెడ్డి—బాబోయ్! అవుతే నే పెళ్ళే చేసుకోను.

రాణీ—మీయిష్టమే—మీతాతగా ర్లేరు? (నవ్వుతుంది)

(రెడ్డి రాణీ రిస్ట్‌వాచ్‌లోకి చూసి)

రెడ్డి—అర్రే, ఆరవుతోంది. శేఖరంజాడ కనబడదే· నాకు లేటవుతోంది.

రాణీ—నా రిస్టువాచ్ చూశారా—చూడండి, కొత్త మోడల్, కల్‌కటాలో కొన్నా, (తీసి యిస్తుంది)

రెడ్డి—చాలా బాగుంది—(యిస్తాడు)

రాణీ—ఈ శారీ చూశారా? కరుణాకరం తెగమెచ్చుకున్నాడు. (బల్లమీది పువ్వులగుత్తి తీసుకుని వాసన చూస్తుంది.)

అమ్మ—ఇవి వాళ్ళ గార్డెన్‌లోవిట.

రెడ్డి—మీ బర్త్‌డే ఎప్పుడో చెప్పండి. నేనూ మీ కేదేనా ప్రెజెంట్ యివ్వాలి,

రాణీ—మీకు చాలా ఫార్మాలిటీస్ వున్నాయి—ఇంగ్లండులో ఎల్లా వుంటారో.

రెడ్డి—అస లక్కడే ఫార్మాలిటీస్ జాస్తి. పైగా నేను ఫార్మల్‌గా యివ్వడం కాదు.

రాణీ—నిజంగానే—?

రెడ్డి—మరినేవెడతాను.శేఖరంతోచెప్పండి.(లేస్తాడు)

రాణీ—మీరే వొచ్చి చెబుదురూ.

(రెడ్డి వెడతాడు. రాణీ లోపలి కెడుతుంది)

(రాజశేఖరం మెల్లగా ప్రవేశించి, కండువా సోఫామీద పడేసి, మూలగదిలో కెళ్లి బల్లమీద పత్రిక తియ్యబోతూంటే పక్కనున్న సాసర్ కిందపడి పగుల్తుంది. 'ఏమి టది' అనుకుంటూ రాణీ వొస్తుంది.)

రాణీ—ఎవరది—?

రాజ—నేనేనండి. (గాజుపెంకులుతీస్తూ) దూరంగా-గుచ్చుకుంటాయ్.

రాణీ—నాకు గుచ్చుకుంటే నీకేం?

రాజ—(తడబడుతూ) మీకు కాదు నాకు గుచ్చుకుంటాయి.

రాణీ—నావీ కాళ్లే.

రాజ—(తడబడుతూ) ఎవరికేనా గుచ్చుకుంటాయండి. (అవన్నీ కాగితంలోకి ఎత్తి బల్లమీద పెట్టి కుర్చీలో కూర్చుంటాడు.)

రాణీ—ఎక్కడి కెళ్లావ్ శేఖరం?

రాజ—లైబ్రరీకి వెళ్లా మధ్యాహ్నం.

రాణీ—నీకోసం పార్టీ ఇస్తోంటే అల్లా వెడితే ఏమైనట్టు?

రాజ—అల్లాగా!—ఈవేళే! నాకు తెలియదు—క్షమించాలి.

రాణీ—అందరూ నవ్వారు తెలుసా....? అని,

రాజ—మొన్న చూచాయగా అన్నారుకాని ఈ వేళే అని చెప్పారు కాదు.

రాణి—ప్రత్యేకంగా చెప్పాలా? ను వ్వామాత్రం గ్రహించుకోవద్దూ?

రాజ—పైగా సాయంత్రం హాస్పిటల్‌కు వెళ్లాను.

రాణి—ఎందుకో?

రాజ—రాఘవరావుగారిని చూడ్డానికి వెళ్లా.

రాణి—అవును—ఇంట్లోవా ళ్ళే మైతే నీకెందుకు? ఎంతసిగ్గు—నలుగురూ నన్ను చూసి నవ్వడమే!

రాజ—క్షమించమన్నానుగా—ప్రతీవ్యక్తిదగ్గిరికీవెళ్లి క్షమాపణ చెప్పుకుంటా.

రాణి—(నవ్వి) నీ స్నేహితు డొచ్చాడు.

రాజ—ఎవరు?

రాణి—నీకు 'లైౖ' దానం చేసిన కరుణాకరం.

రాజ—ఓస్. అతనా—అతనితో నే చెప్పుగుంటా, తర్వాత?

రాణి—ఎవడో రెడ్డిట—ఆయనా వచ్చాడు. ను వ్వింగ్లాం దెడతావుటే?

రాజ—ఎవ రన్నారు?

రాణి—అదుగో ఆ రెడ్డి.

రాజ—తమాషా కన్నాడేమో. గవర్నమెంట్ పంపిస్తే వెళ్లాల్సివస్తుందేమో?

రాణి—అబ్బో—ఇంక మేం కనిపిస్తాం? అవుతే నువ్వు చాలా అల్లరి చేసేవాడవుటగా.

రాజ—అంటే?

రాణి—మాముందు అమాయికంగా నటిస్తావుట—సూర్యనారాయణగా రన్నాడు.

రాజ—వా రల్లా అనుకుంటే నే నేం చెయ్యగల్ను?

రాణి—ఓస్. అందరూ నీ స్నేహితులేగా!

రాజ—వారంతా మీకూ పరిచితులే.

రాణి—అందుకనా రాలేదు పార్టీకి?

రాజ—నా కెప్పుడూ అవుద్దేశ్యం లేదు. మీస్నేహితు లందరూ నాకూ స్నేహితులే.

రాణి—అబ్బో! ఎంత వుదారస్వభావులు!

రాజ—(వూరుకుంటాడు)

రాణి—మాటాడవేం?

రాజ—ఏం మాట్లాడను?

రాణి—బైట గంటలు గంటలు లెక్చర్లిస్తావుటగా?

రాజ—ఏమనాలో తెలియటంలేదు.

రాణి—ఆలోచించుకునే అను.

రాజ—వాణీ, గోపూ ఎక్కడి కెళ్లారండి?

రాణి—వాణి మీది కెళ్లిందేం—?

రాజ—లైబ్రరీలో ఏదో బుక్ కావాలంది—అది దొరకలేదు.

రాణి—అబ్బో! చాలా దూర ముందే!

రాజ—రాణీ, నువ్వు పొరబడుతున్నావు.

రాణి—అవును, మాతప్పులన్నీ నువ్వే దిద్దాలి మరి.

రాజ—నా వుద్దేశ్యం అది కాదు.

రాణి—నీవుద్దేశ్యం నాకెట్లా తెలుస్తుంది—నీ అంత రంగిక స్నేహితులకి తెలియాలి కాని.

రాజ—నా కట్లాంటి స్నేహితు లెవ్వరూ లేరు.

రాణి—అవును; నీకు మాతో స్నేహం ఎల్లా వుంటుంది? మేం చెడ్డవాళ్లం; మావల్ల ఎన్నో బాధలు పడ్డావు.

రాజ—నే నల్లా అనుకోటల్లేదు—మీకే నావల్ల ఎంతో కష్టం.

రాణి—అవును పాపం. నాలుగురోజుల్లో వోపిక పడితే వుద్యోగంలోకి వెడతావు—స్వేచ్ఛగా వుంటావు.

రాజ—నేను మీ ఇంట్లో ఎప్పుడూ స్వేచ్ఛగానే వుంటున్నా.

రాణి—మేం మంచివాళ్లం కాముగా. అవునా?

రాజ—మీమంచిచెడ్డలు నిర్ణయించేందుకు నేనెవర్ని?

రాణి—పోనీ కరుణాకరం మంచివాడా, సూర్యనారాయణ మంచివాడా?

రాజ—అదేమి టల్లా గడుగుతున్నావు? నాకేం తెలుస్తుంది?

రాణి—నీ ఫ్రెండ్సేగా.

రాజ—అవుననుకో—ఏవిషయంలో మంచి—?

రాణి—అన్నింటిలోనూ.

రాజ—నాకంటే మీకే బాగా తెలియాలి.

రాణి—అవేమ్మాటలు—ఈర్ష్యా?

రాజ—తప్పు.మధ్య నాకు యీర్ష్య దేనికి?

రాణి—వాళ్ల సిరిసంపదా, దర్జా చూసి.

రాజ—నా కెప్పుడూ యీర్ష్య లేదు. పాపం వాళ్లు నాకేం అన్యాయం చేశారు?

రాణి—నాకు అన్యాయం చేశారా?

రాజ__ఆ విషయం నే యెల్లా చెప్పగల్ను? మీకే తెలియాలి.

రాణి__అదే వొద్దన్నది,

రాజ__తప్పుగా తోస్తే క్షమించు. ఈ ప్రశ్న లెందు కడుగుతున్నట్లో నాకు తెలీడం లేదు.

రాణి__తెలుసుకోడం నీవిధి. సివిల్‌సర్వీస్ ప్యాస య్యావు. ఎరువుకైలు, సూట్లు వేసుగుని__

రాజ__ఎరువేముంది__అన్నీ మీ రిచ్చినవే. నా ఋణం కొద్దిరోజుల్లో తీర్చుకుంటా ననుకుంటున్నాను.

రాణి__ఏవిధంగా?

రాజ__ఏవిధంగా ఋణపడ్డానో, ఆవిధంగానే.

రాణి__వడ్డీ లే దన్నమాట.

రాజ__అంటే?

రాణి__నువ్వే ఆలోచించుకో.

రాజ__రాణీ, మీ కుటుంబంలో అందరూ నన్ను మీలోవాడిగా చూసుకుని, యింతవరకూ తెచ్చారు. మీ యందు వుంటున్న గురుభావం యిప్పు డెల్లా పోతుంది?

రాణి__యేదో వొకభావం వుందికదా,__పోనీ అదీ మెరుగే__మనకేకదా పెద్ద వుద్యోగం కాబోతోందని అన్ని భావాలూ వొదిలించుకుని పోడంలేదు__మేం ధన్యులం.

రాజ__మీరు చేసిన మేలు నే నెన్నడూ మరవను. నువ్వే చూస్తావుగా.

రాణి__ఇప్పుడు చూస్తూనే వున్నాను.

రాజ__ఏమన్నా లోటుంటే తెలియపర్చు. దిద్దు కుంటాను.

రాణి__దిద్దేటందుకు నే నెవర్ని? పెండ్లి చేసుకున్న తర్వాత, మీ ఆవి డొచ్చి దిద్దుతుందిలే.

రాజ__నాకు పెళ్లి చేసుకునే వుద్దేశం లేదు.

రాణి__అబ్బో!

రాజ__పైగా నన్నెవరు చేసుగుంటారు?

రాణి__నీకేం__పెద్ద వుద్యోగం చేస్తున్నావు__గొప్పవాడవయ్యావు.

రాజ__గొప్పని, వుద్యోగాన్ని, హోదాని చూసి చేసుకున్న పెండ్లి యెంతకాలం నిలబడుతుంది?

రాణి__చాలా అనుభవంవున్నట్లే మాట్లాడుతున్నావే!

రాజ__క్షమించండి. మీదగ్గర అనవల్సినవి కావు.

రాణి__ఏం__నే అంత తగనిదాన్నా?

రాజ__నా అభిప్రాయం అది గాదు__ఇప్పుడే వొస్తాను.

రాణి__వాణీ, గ్రామఫోన్ ఆపుచెయ్యి__ఇంకెందుకు, అందరూ వెళ్లారుగా__చిట్టన్నా__వొరేయ్....యీ గాజుపెంకు అవతల పారెయ్యి (వెడుతుంది).

వాణి__(వొచ్చి)ఎక్కడికెళ్లావ్ శేఖరం? అక్కయ్య విసుక్కుంటోంది?

రాజ__అవునమ్మా. తప్పు జరిగింది. క్షమించ మన్నాను.

వాణి__ఏమిటి చాలాసేపు మాట్లాడింది?

రాజ__అబ్బే! ఏమీలేదు__పార్టీ ముచ్చట్లు.

వాణి__చెబుదూ, నాకు తెలుసు.

రాజ__ఇంకేమీ లేదు.

వాణి__నువ్వు చెప్పవు.

రాజ__ఏమీ లేదన్నానుగా__ఉద్యోగం విషయం, అవీ యివీను. నీ పుస్తకం దొరకలేదు.

వాణి__ఫరవాలేదులే.

(రాణీ మళ్లా వొస్తుంది)

రాణి__ఇక్కడున్నావుటే వాణీ__ఏవో రహస్యాలు కాబోలు!

వాణి__రహస్యా లేముంటా యక్కయ్యా? అల్లా అనడం యేమీ బాగా లేదు. ఇంకా నీకే వున్నాయి ఆ రహస్యాలన్నీను.

రాణి__నోర్ ముయ్.

వాణి__ఎందుకు ముయ్యాలి? ఇంకా నువ్వే........

రాణి__ఛప్! (కొట్టబోతుంది)

వాణి__మరే కొడతావూ. నీ యిష్టం వొచ్చినట్లు ఆట్లు సాగుతుంటే,__(ఏడుస్తుంది) అందరూ యెప్పుడూ నీచుట్టూ, నిన్ను పొగుడుతూ వుండాలి కాబోలు. అమ్మ రానీ చెబుతాను.

రాణి__చాల్లే యేడుపు__వాళ్లందర్నీ సాగనంపు. లే, వెళ్లు. గోవు వొచ్చి వోదారుస్తారులే.

వాణి__నిన్నెవరూ వోదార్చేవాళ్లు లేరనేనా నీయిది?

(రాజశేఖరందూరంగా వెడతాడు; శాంతమ్మ ప్రవేశిస్తుంది.)

శాం__అదేమిటర్రా, అవతల వాళ్లంతా వుండగానే మీ పోత్తులు__బాగానే వుంది__ఎల్లా గర్రా మీతో__అప్రదిష్ట. శేఖరం ఏమనుకుంటాడు?

రాణి—నీ కుటుంబకీర్తి నిలబెట్టే శేఖరం వున్నాడుగా నీ బెంగెందుకు ?(పూలగుత్తి నలిపి పారేసి వెడుతుంది)

శాంత—మీరు దబ్బున పెళ్లిళ్లు చేసుకుని మొగుళ్ల వెంటపోతేకాని లాభంలేదు.

(గోపాలం కోటు భుజంమీదవేసుకుని, రుమాలుతో ముహం తుడుచుకుంటూ ప్రవేశిస్తాడు.)

గోపు—అత్తయ్యా. మొగుళ్ల విషయం ఎత్తినప్పుడు నన్ను మర్చిపోకేం మరి ?

శాం—రేపు వాణిని నీతో మీవూరు తీసుకుపోదూ.

గోపు—గొప్పసలహా అత్తయ్యా. రిపీట్ చెయ్యక తప్పదు—స్త్రీలు సృష్టికర్తలు. షా అన్నట్లు. (ఏడుస్తున్న వాణీ దగ్గిరకు వెళ్లి బుజ్జగిస్తూ) వాణీ–లే–నువ్వు–నువ్వు–కన్నీరు—ప్రతిబిందువూ—డైమండ్. డ్రైడన్ అన్నట్లు "సిరికంత కంటకన్నీరు వాలికిన—"పద్యం సరిగా రాదులే.

మూడో అంకం

సమయం సాయంకాలం-స్థలం అదే భవనం.

[వాణి బల్లలూ, కుర్చీలూ సర్దుతూ వుంటుంది. గోపాలం ఆమెకి సహాయం చేస్తూంటాడు. తెల్లటి పాంట్, బ్లూ బ్లేజర్‌కోట్, టెన్నిస్‌జోళ్లు అతని వేషం. వాణి ఛార్మింగ్‌గా తయారవుతుంది.]

వాణి—ఏం బావా, రేపే వెళ్లిపోవాలా ? మీనాన్న సంబంధాలేమన్నా చూస్తున్నాడా ?

గోపు—సంబంధాలు నేను చూసుకునే ఖర్మమేం—అసలింతవరకూ నన్ను బ్రహ్మచారిగా వుండనిచ్చినందుకు, రాష్ట్రం అంటూ రాలేదుగాని, లేకపోతే, ఆంధ్రదేశానికి కృతజ్ఞత చెప్పుకోవాల్సిందే. షార్లోట్ బ్రాంట్ అన్నట్లు—అవుతే—'రేపు' అంటున్నావు—విశేషం ఏమిటి? టెన్నిస్ ఫైనల్స్ ఇవాళేగా.

వాణి—ఏం లేదు. ఇవాళ మనింటికి శేఖరం ప్రియురాల్ని తీసుకొస్తున్నాడా, ఆవిడపేరు తెలుసా ?

గోపు—విన కుతూహలపడుచుంటి.

వాణి—పూర్ణిమాచంద్రికాబోస్.

గోపు—బ్యూటిఫుల్. బెంగాలీగర్లా ?

వాణి—మనవాళ్లే, బెంగాలులో వుండిపొయ్యారుట. ఇంటర్ పూర్తిచేసి, శాంతినికేతన్‌లో ఆర్టు అభ్యసించి, విరమించి మెడిసిన్‌లో చేరిందిట.

గోపు—థ్రిల్లింగ్ ! ప్రియురాలంటున్నావ్—ఏమిటి కథ ?....ష్ ! ఖడేరావ్ ! మీ అక్కయ్యొస్తోంది.

(రాణి వొస్తుంది—తలనిండా ఎన్నోరకాల పూలు. తళతళ మెరిసిపొయ్యే జాకెట్టు, డైమండ్స్‌దుద్దులు, పాపిడ మొదట్లో కుంకమ, కాటుక,—అదీ అలంకారం.)

రాణి—వొంటాయనన్నీ సిద్ధంచేశాడా ? పూర్ణిమ కోకో కాని, కాఫీ తాగదుట. చిట్టన్నేడీ ?

వాణి—సూర్నారాయణగారింటి కెళ్లాడు—అడుగో వొచ్చాడు.

(చిట్టన్న వస్తాడు)

చిట్టన్న—నే వొస్తాలే—ముంగల నువ్వెళ్లమన్నారండి నారాయణగారు.

వాణి—వాళ్లొస్తున్నా రక్కయ్యా.

రాణి—రండి, రండి.

(పూర్ణిమాచంద్రికాబోస్ సన్నగా పొడుగ్గా వుంటుంది. మంచి ఛాయ; అమాయకంగా కనబడే చిన్ని కళ్లు. తెల్ల ఖద్దరుచీర, సాదాది కడుతుంది. పెద్ద పొడుగాటి జడ. తలమీద విగ్గు పెట్టుకున్నట్లుగా వుంటుంది. మెడలో వొక్కటే గొలుసు—చేతుల కేమీ వుండవు—ఎడంచేతికి మల్లెపూలదండతప్ప. రాజశేఖరం, నల్ల షెర్వానీ తెల్ల సురమా వేసుగుంటాడు. పూర్ణిమ కొంచెం యాసతో మాట్లాడుతుంది.)

రాజ—గోపాలం ! ఈమె నా స్నేహితురాలు, పూర్ణిమాచంద్రికా. పూర్ణిమా, నేను చెప్పేవాణ్ణే—యీమె కౌముదీరాణీ—ఆమెచెల్లెలు వాణీ—వారి బావ గోపాల్.

పూర్ణిమ—అందరికీ ధన్యవాద్.

గోపు—తెనుగు బాగా మాట్లాడుతారే !

పూర్ణి—మేం తెనుగువాళ్లమే, మా తాత కలకత్తాలో వుండిపొయ్యాడు. మానాన్న బిజినెస్‌లో వున్నారు.

రాజ—మాఆఫీస్‌దగ్గరలోనే వీరిల్లు. షిల్లాంగులో స్నేహం కలిసింది.

రాణి—బెంగాల్‌నుంచి వొచ్చారనగానే, ఎందుకో బెంగాలీలలా కనిపిస్తారు.

గోపు—భ్రమ—ఇల్యూషన్ అంటే అదే—వాతావరణంలో యిమిడిపోయేందుకు స్త్రీలకి దుస్తులు తోడ్పడతాయి—మిమిక్రియో—కమఫ్లయాజ్—అంటారు.

రాజ—(నవ్వి) గోపాలం పెద్ద పరిశోధకుడు, స్కాలర్.

పూర్ణి—లేనిపోనివి చెప్పకయ్యా. ఋజువుచేసుకోడం కష్టం.

రాజ—రేనాల్డ్స్ అన్నట్లా!

వాణి—రాజాకి అన్నీ జ్ఞాపకమే యింకా—పెయింటింగ్ వొచ్చులగా మీకు?

పూర్ణి—సరిగ్గా రాలేదు. నికేతన్‌లో నాలుగుమాసాలున్నాను. ఇక్కడికి ఏమీ తీసుకురాలేదు. కలకత్తా రండి మాతో.

రాణి—కలకత్తా వెడుతున్నారా?

రాజ—ఇప్పు డెక్కడ? ఇంకా శెలవనెలరోజులుంది.

పూర్ణి—నాతో రండి మీరు. రాజా తరవా తొస్తాడు.

రాణి—నా కిప్పుడు పడదు. ఇంట్లో అమ్మకూడా లేదు. భూములమీది కెళ్లింది.

రాజ—మీ అమ్మగారుకూడా వుంటే బాగుండును—పోనీ, రేపు రమ్మని వ్రాయకూడదూ?

రాణి—మొన్ననేగా వెళ్లింది?

రాజ—పూర్ణిమ పాడుతుంది. ఆవిడ వుంటే పాట వింటుదు.

వాణి—మేమూ వినొచ్చులెండి.

పూర్ణి—రాజా పాడతాడు, తెలుసా మీకు?

రాజ—నే పాడానా, దొంగా—

వాణి—చిన్నప్పటినుంచి శేఖరం మాయింటోనే వుండి చదువుకునేవాడు. అతని సంగతి మాకు తెలుసు. మీరు పాడండి.

రాజ—పాడు.

పూర్ణి—(పాడుతుంది)

వాణి—బాగుంది. బెంగాలీసంగీతం విని చాలా రోజులైంది.

పూర్ణి—మీరు పాడండి.

వాణి—నేనా? ఇంకా అక్కయ్య పాడుతుంది.

రాణి—అంతా మర్చిపొయ్యాను.

గోపు—ఏదీ రాణీ—ఆంధ్రదేశం అనుకోడమేగాని, యెప్పుడూ నే వినలేదు—ఏదీ మృదుగానకళ—మోలియ రన్నట్లు!

రాణి—(గొంతు సర్దుకుని, అపశ్రుతులతో, కంగారుపడి అసందర్భంగా పాడుతుంది.)

పూర్ణి—సాధనచేస్తే మీకు బాగా వొస్తుంది.

గోపు—టెన్నిస్‌కి టైమయింది—నే పోతాను, నమస్కారం, పూర్ణిమగారూ, మళ్లా కలుసుగుందాం.

పూర్ణి—నమస్తే.

రాజ—గోపాలం, రెండురోజులు వొచ్చి నాతో వుండగూడదూ? స్పెషల్ కారేజ్ ఏర్పాటుచేస్తాను.

గోపా—తప్పకుండా. మాచెస్ చూడ్డానికి మీరందరూ రాగూడదూ?

రాణి—తరవా తొస్తాంలే.

(గోపాలం వెడతాడు)

వాణి—పూర్ణిమగారు యీరాత్రి మనింటో వుండిపోతారు. ఏం?

పూర్ణి—ఎందుకు? మా బంగ్లాకి పోతాం.

రాణి—ఏం రాజా, యిష్టంలేకపోతే నువ్వెళ్లు. ఆవిడిక్కడుంటుంది.

రాజ—మీకు శ్రమ దేనికని.

వాణి—శ్రమేముంది?

రాజ—పోనీ, వుంటాం—అల్లా షికారు తిరుగొద్దామా?

వాణి—నేనూ, పూర్ణిమా వెళ్ళొస్తాం కార్లో. రండీ, వూరు చూద్దురుగాని. (వెడతారు)

రాణి—ఏం, పెళ్లి చేసుకోనన్నావు, వెనక?

రాజ—ఇంకా చేసుకోలేదుగా.

రాణి—న న్నెవరు లెక్కచేస్తా రన్నావ్?

రాజ—పూర్ణిమ అమాయకురాలు.—ఎంతోసున్నితమైన మనస్సు.

రాణి—నిన్ను లవ్‌చేసిందా?

రాజ—ఆవిషయం మేం ఎప్పుడూ తర్కించుకోలేదు.

రాణి—పోనీ, నువ్వు ప్రేమించావా?

రాజ—ఏమనాలో తెలీదు.

రాణి—అమ్మకి అన్ని వుత్తరాలు వ్రాశావు, పూర్ణిమ విషయం రాయలేదేం?

రాజ—ఇదేం విశేషంగా తోచలేదు.

రాణి—ఓహో, ఇదంతా ఋణం తీర్చుకోడం కాబోలు:

రాజ—వ్రాయకపోవడం తప్పైతే,నన్ను క్షమించాలి.

రాణి—మాముందు ఏమీ తెలీని అమాయకుడులా నటించడం, బైట రహస్యంగా ఎన్నెన్నో చెయ్యడం—యిదేనా కృతజ్ఞత?

రాజ—ఇందులో రహస్యం లేదు రాణీ. స్నేహితురాలు—యీవూళ్లు చూస్తానంది. తీసుకొచ్చాను. వాళ్లవాళ్లందరికీ తెలిసే వొచ్చింది.

రాణి—పెండ్లిచేసుగునే వుద్దేశం వుందా ?

రాజ—ఆ విషయంకూడా ఆలోచించుకోలేదు. చేసుగుంటే అందర్నీ ఎల్లానూ ఆహ్వానిస్తాను.

రాణి—అసలు చేసుగో నన్నావ్ ?

రాజ—రోజులు ఎప్పుడూ వొకలా గుంటాయా ?

రాణి—అవును. ను వ్వెక్కడ! గొప్పవాడవయ్యావు. ప్రియురాల్ని వెదుక్కుంటూ బెంగాల్ వెళ్లావు. మేం ఎక్కడ కనిపిస్తాం ?

రాజ—అల్లా అనడం చాలా అన్యాయం. నే నేం తప్పు చేశాను ?

రాణి—మరే,—నీకు ద్రోహం చేశాం గాదూ ? ఇన్ని రోజులూ నిన్ను ఏడిపించుకుతిన్నాం—ఇప్పుడు స్వరాజ్యం తెచ్చుగున్నావు—పెళ్లి చేసుకునేవాడవ్ ను వ్వొక్కడివేకాదులే.

రాజ—రాణీ, ఎందుకు న న్నిలా బాధపెట్టే మాటలంటున్నావ్ ?

రాణి—బాధపెట్టని అమాయకురాల్ని తెచ్చుగున్నావుగా: సుఖపడుదువుగాని—ఏరి కోరి సంపాదించుకున్నావ్:

రాజ—రాణీ, అనవసరంగా హింసిస్తున్నావు నన్ను. నీ కేం కావాలో ఆజ్ఞాపించు; శిరసా వహిస్తాను.

రాణి—ఆజ్ఞాపించేటందుకు నాకేం అధికార ముంది? పూర్ణిమకే వుంది. బంగళాకి రమ్మంటే వెడతావు, వొద్దంటే మానతావు.

రాజ—పూర్ణిమకీ, నాకూ వున్న సంబంధం వేరు.

రాణి—పూర్ణిమ అపూర్వమైన స్త్రీ—నీపెండ్లి అపూర్వమైంది. మహా ను వ్వొక్కడివే వివాహం చేసుకోడం లేదు—నేనూ చేసుకుంటున్నాను.

రాజ—శుభవార్త—సంతోషం. ఎవర్ని ?

రాణి—పంజాబీని కాదులే—సూర్యనారాయణ్ణి.

రాజ—మంచిది. కంగ్రాట్యులేషన్స్!

రాణి—పీడ విరగడైందనా ?

రాజ—(తెల్లబోయి) రాణీ, ను వ్వనవసరంగా నన్ను బాధపెడుతున్నావు. నీ మనస్సులో ఏదో వుంది, నేను నిన్ను అర్థంచేసుకోలేను.

రాణి—నా కసలు మన స్సుంటేగా—పూర్ణిమలా నే నార్టిస్టుని గాను.

రాజ—అబ్బ! రాణీ, మన సంభాషణలోకి పూర్ణిమని దింపాలా ?

రాణి—అపురూపం—పాపం: అరిగిపోదులే—ఇంకా పెళ్లి చేసుకోలేదుగా.

(రాజా తల తిప్పేసి, దిగులుగా వొంచుకుంటాడు.)

రాణి—అంత మాట్లాడ్డం యిష్టంలేకపోతే, వాళ్లతో నువ్వు వెళ్లలేకపొయ్యావూ ?

(వాణి, పూర్ణిమ వొస్తారు)

వాణి—సెకండ్ ట్రిప్పుకి ఎవ రొస్తున్నారు? లే, రాజా, వొళ్లంతా దుమ్మడింది, స్నానం చేసొస్తా, అల్లా కూర్చో పూర్ణిమా—అక్కయ్యిందిగా,—యీ ఆల్బమ్ చూస్తూవుండు.

(పూర్ణిమ ఆల్బమ్ చూస్తూ మధ్యమధ్య దూరంగా ముందుగదిలో వున్న రాజాకేసీ, రాణీకేసీ చూస్తుంటుంది.)

రాణి—నీప్రియురా లొచ్చింది—పాపం, యింకా యిక్కడే వున్నావేం ?

రాజ—బైటికి వెడదామా ?

రాణి—అవును, వెళ్లకపోతే, యింకేమన్నావుందీ! అవుతే, శేఖరం, వెనకటికీ, యిప్పటికీ నాలో మా ర్పేమిటి?

రాజ—ఏమో నా కేం తెలుస్తుంది ?

రాణి—అప్పటికంటె కొంచెం లావయ్యానుకదూ ?

రాజ—వయస్సుతో అనేకమార్పు లొస్తాయి.

(రాణీ అతనిదగ్గరగా వెడుతుంది.)

రాణి—ఏదీ నీచెయ్యి చూపించు—యీమధ్య పామిస్ట్రీ చదువుతున్నా—నీకు పెండ్లిరేఖ ఎట్లా వుందో చూస్తాను. (చెయ్యి పట్టుకోబోతుంది. అతను విదిలించి వేస్తాడు)

రాజ—రాణీ, అంత దగ్గరగా రావడం మంచిదికాదు.

రాణి—ఏం. ని స్నేం బాధించనులే.

(శేఖరం జేబులోంచి వో సంచీ తీసి బల్లమీద పెడతాడు.)

రాణి—యీసంచీ ఏమిటి ?

రాజ—సంచీలోవి రూపాయలనోట్లు—మీఅమ్మగారికిస్తావా ?

రాణి—ఋణవిముక్తా? అమ్మకేకాని నా కివ్వగూడదా ?

రాజ—వారు పెద్దలు, ఎవరి కిచ్చినా వొకటే.

రాణీ—దీని వుద్దేశం ఏమిటి? రూపాయలతో సంబంధం అన్నమాట.

రాజ—మరి నా కెల్లా ప్రకటించాలో తెలీడం లేదు. నామాటలకి విపరీతార్థాలు తీస్తావు, చేష్టలకి కొత్తర్థాలు కల్పిస్తావు.

రాణీ—ఇంతటితో నీకూ మాకూ రాంరాం అన్న మాట.

రాజ—ఆవుద్దేశంతో కాదు, నే నెప్పటికీ మీ శ్రేయస్కామిని, కృతజ్ఞుణ్ణి.

రాణీ—ధన్యులం.

రాజ—(బిగ్గరగా) పూర్ణిమా, రా, ఇల్లా రా.

రాణీ—యీ సంచీలో ఏముందో తెలుసా, పూర్ణిమా? రా, చూపిస్తాను. డాబామీది కెడదాం, చల్లగా వుంటుంది.

(చిట్టన్న వొచ్చి)

చిట్టన్న—ఏమండీ నా కేదేనా పనిప్పిస్తామన్నారు గదంటండీ—

రాజ—తప్పకుండా యిప్పిస్తా—మాఆఫీసులోనే—యిప్పు డొస్తావా, దరఖాస్తు పెడుదువుగాని?

చిట్టన్న—కొంత పని చూస్కునొస్తానండి—మీరెడుతూండండి—మీ బంగాళాకాడి కేన్నాండి?

రాజ—కాదు, ఆఫీసుదగ్గరికి రా, అక్క డుంటాను. (వెడతాడు)

(డాబామీద)

రాణీ—పూర్ణిమా, నిన్ను రాజా పెండ్లిచేసుకుంటానన్నాడా?

పూర్ణి—అన్లేదు. కాని చేసుకుంటాడు.

రాణీ—దేన్నిబట్టి చెప్పగలవు?

పూర్ణి—ఇవన్నీ మీ కెందుకు?

రాణీ—అవసరంగనుకనే అడుగుతున్నాను.

పూర్ణి—అంటే?

రాణీ—రాజా నన్ను ప్రేమించాడు. చిన్నప్పటినుంచీ.—ని న్నెప్పుడూ చేసుగోడు. చేసుగుంటా నని తీసుకొస్తే, దగా అన్నమాట.

పూర్ణి—నాతో ఎప్పుడూ మీతో ఆ మాదిరి స్నేహం వున్నట్టు చెప్పలేదే?

రాణీ—పిచ్చిపిల్లా, ఏ మొగాడేనా మరోస్త్రీతో స్నేహం వున్నట్లు చెబుతాడా?

పూర్ణి—నిజంగా—?

రాణీ—నువ్వు చూడనేచూశావుగా-ఇంక శుభలేఖలు అచ్చుపడాలి; అంతే:

పూర్ణి—నేను నమ్మను. (ఏడుస్తుంది) రాజా అట్లాంటివాడు కాడు.

రాణీ—అతను అందర్నీ అల్లాగే దగాచేస్తాడు. చిన్నప్పటినుంచీ చూస్తూనే వున్నాను.

పూర్ణి—అంత దగాచేసేవాణ్ణి మీ రెల్లా చేసుకుంటారు?

రాణీ—న న్నొక్కదాన్నే నిజంగా ప్రేమించాడు—ఇప్పుడే మూడువే లిచ్చాడు—నువ్వు చూశావుగా!

పూర్ణి—నే నింక యిక్కడ వుండలేను—వెళ్లిపోతాను. రాజా యేడీ? కారు తెప్పించండి, బంగ్లాకి పోతాను.

రాణీ—కిందికి దిగు—వెడదాం.

వాణి—ఎక్కడికే ప్రయాణం అక్కయ్యా? శేఖరం యేడీ?

రాణీ—ఇప్పుడే వొస్తాం. (వెడతారు)

వాణి—ఏరా చిట్టన్నా, ను వ్వెక్కడికి?

చిట్టన్న—శేఖరంగారు రైల్వేలో నాకు పనిప్పిస్తామన్నారండి; ఎళ్లి చూసొస్తానండి—శలూకా కాడుంటాను, రమ్మన్నారండి. (వెడతాడు)

(రాణీ వొస్తుంది)

రాణీ—రాజా వొచ్చాడా?

వాణి—పూర్ణి యేదీ!

రాణీ—వాళ్ళవాళ్లు రమ్మని అర్జంటుటెలిగ్రాం యిచ్చారు. రైలు కెళ్లింది.

వాణి—నిజంగానా?

రాణీ—నీతో నే వాదించను.

వాణి—నువ్వేమన్నా అన్నావా?

రాణీ—అంటే—నీకుచ్చితపుప్రశ్నలకి నేను సమాధానం చెప్పను.

వాణి—నీదే కుచ్చితం, ఏదో చేశుంటావు. లేకపోతే ఎందు కెడుతుందీ? శేఖరంజోలి నీ కెందుకు?

రాణీ—నోర్ ముయ్. (కొడుతుంది)

వాణి—(ఏడుస్తుంది.)

రాణీ—గోపూ వొచ్చి వోదారుస్తాడులే నీ యేడ్పు.

నాలుగో అంకం

సమయం ౯గంటలు. అదే స్థలం

[ప్రక్కగదిలో వాణి స్టవ్ ముట్టించి ఏదో కాస్తూం టుంది. వీరమ్మ వొస్తుంది. వీరమ్మ మామూలు పనిమనిషి వేషం—ఆకుపచ్చ రంగు, పెద్దగళ్ళచీర.]

వీర—ఎల్లాగున్నారండి అమ్మగారు ?

వాణి—అల్లాగే వుంది వీరమ్మా—రాత్రంతా క్షణం కూడా కన్ను మొయ్యలేదు. ఏం యిల్లా గొచ్చావ్ ?

వీర—అమ్మగార్ని చూసిపోదామనండి—మరేం భయం లేదుకదాండి ?

వాణి—ఇప్పుడే డాక్టర్ చూసివెళ్లాడు, ఫరవా లేదన్నాడు.

వీర—శేఖరంగా రిక్కడికి వొత్తంలేదాండి— ?

వాణి—ఏం ? మొన్న అమ్మకి బాగాలేదని తెలిసి వొచ్చి, చూసెళ్ళాడు.

వీర—లేదండి—నారాయణగా రింకా ఆఫీసునుంచి రాలేదుకామోసండి—రాణమ్మగా రేరీ ?

వాణి—ఏం కథ ?

వీర—ఏముందండి—మా చిట్టయ్యని వుద్యోగం లోంచి తీశేశారండి, యీపొద్దుటికాటినుంచి.

వాణి—అయ్యో, పాపం ! ఎంచేత ?

వీర—ఈ డెయ్యో తప్పు లెక్కలు చెప్పాడంట—నా కేటి తెలుస్తుందండి? నాతో ఏమీ సెప్పడు. అయ్యగారితో సెప్పుకుందామనొచ్చానండి—రేత్తిరికి గింజ ల్లేవండి.

వాణి—నే యిస్తా తీసుకెళ్లు—వీరీ, రాత్రి యిక్కడ పడుకో—సాయంగా వుంటావ్.

వీర—అంతకంటేనాండి—చిట్టయ్యని తీసుకొచ్చి, అయ్యగారితో సెప్పు కేడవ్వమంటాను.

వాణి—ఎవరు తీసేశారంట ?

వీర—శే ఖ రం గా రే న ం ట ం డి. మనయ్యోగారు వొద్దన్నా యిన్లేదంటండి. మీపేరు సెప్పుగుంటా, ఆరికి చెబుదురూ.

వాణి—ఎప్పుడేనా కనబడితే అడుగుతాలే.

(వీరమ్మ వెడుతుంది. రెడ్డి వొస్తాడు)

వాణి—రెడ్డిగారా? రండి, కూర్చోండి.

రెడ్డి—ఎల్లా గుంది శాంతమ్మగారికి ?

వాణి—ఇప్పుడే నిద్రపట్టింది—ఏం యిల్లా వొచ్చారు ?

రెడ్డి—శేఖరంతో మాట్లాడే పనుంది—మాట్లాడిపోదా మని—ఆఫీసు కెడితే యిక్కడి కొచ్చాడన్నారు.

వాణి—అబ్బే, లేదండీ, ఎప్పుడోగాని ఆయనగారు మాయింటికి రాడు. అడుగో—వెయ్యేళ్లాయుష్షయ్యా నీకు శేఖరం ! ఇప్పుడే నీమాట అంటున్నా.

(శేఖరం వొస్తాడు)

రాజ—ఎట్లా వుంది అమ్మకి? హలో,—రెడ్డీ—

రెడ్డి—మీరైల్వేవాళ్లు మా సామాను అమృతసార్ పంపడానికి పేచీపెడుతున్నారుట, కనుక్కుందామని.

రాజ—రెగ్యులేషన్స్ మారాయి—కొంచెం ఆలస్యం అవొచ్చు.

రెడ్డి—నువ్వు రూల్సు, రెగ్యులేషన్స్ అని కూచుంటే లాభంలేదు, ఎవళ్లకి రూల్సు ? పలుకుబడిలేనివాళ్ళకి.

రాజ—సారీ,—నే నా వ్యూ తీసుకోలేక పోతున్నాను—అవి అందరికీ సమానంగా అన్వయించాలనే నావుూహ. రూల్సంటూ లేకపోతే అరాజకమే. మనుషుల్లో వుండే అరాజకాన్ని కేంద్రీకరించి, వో పంథాలో పెట్టడమే ప్రభుత్వాల కర్తవ్యం.

రెడ్డి—నే నీ లెక్చర్‌కోసం నీదగ్గరికి రాలేదు. నువ్వు చెప్పింది నిజమైతే, వొక్కపని జరుగుతుందా ?

రాజ—నువ్వు దరఖాస్తు పెట్టావుగదా—చూస్తాను. ఆ కాగితాలు సూర్నారాయణగారు చూస్తున్నా డనుకుంటా.

రెడ్డి—ఆయనపైనే గానువ్వు - నిన్ను చూస్తే వొదిలి పోతుం దనుకున్నా.

రాజ—సక్రమంగా వుంటే నే తప్పకుండా చేస్తాను.

రెడ్డి—సక్రమంగా వుంటే నువ్వు చేసేదేమిటి—ఏ క్లార్కైనా చేస్తాడు.

వాణి—ఏం శేఖరం, మా చిట్టన్నని పనిలోంచి తీసేశావుటగా—వాడిపెళ్ళాం గోలెడుతూ వొచ్చింది.

రాజ—ఉద్యోగం పోయినమాట నిజమేకాని, తీసేసి నందుకు నేనే బాధ్యుణ్ణి కాను. మీ సూర్నారాయణ పని అది. చిట్టన్న తప్పులెక్కలు చెప్పాడనీ, శిక్షించాలనీ కాగితాలు నాకు పంపాడు. నే నల్లా చెయ్యక తప్పిందికాదు.

రెడ్డి—నీరూల్సుధర్మమా అని వాడి పెళ్ళాంనోట్లో దుమ్మేశావ్.

రాజ—ఏంచేస్తాం రెడ్డీ. మనం చిన్నప్పు డను కున్నంత స్వతంత్రులం కాము. ఎన్నో కట్టుబాట్లూ, ఆటం

కాలూ వుంటాయి. వాటిని మనం ధిక్కరించలేం—నువ్వు ఫిలాసఫర్‌వి. నీకు చెప్పవల్సినవాణ్ణి కాను.

వాణి – అవుతే. వాడి మాటేమిటి ?

రాజ – ఏం చెయ్యను వాణీ ? వాడి కిష్టమవుతే నా సొంతపనికి పెట్టుకుంటా. అంత జీతమూ యిస్తా ... అమ్మ గార్ని చూద్దామా లోపలి కెళ్లి ?

రెడ్డి—సరే. నే వెడతానయ్యా రేపాఫీసులో కలుసుకుంటా.

రాజ—నువ్వు శ్రమపడి రానక్కరలేదు. నేనే కమ్యూనికేషన్ పంపుతాగా.

రెడ్డి—సరే, చూస్తాను (వెడతాడు)

(వాణీ, రాజా లోపలి కెళ్లి వోక్షణం అయ్యాక ప్రవేశిస్తారు.)

రాజ—నే వెళ్లొస్తా వాణీ. మళ్లా రేపో, ఎల్లుండో వొచ్చిచూస్తాను. ఐతే.... (సందేహిస్తాడు)

వాణి—ఏం ?

రాజ—ఇవాళ నీబర్త్‌డే కదూ?

వాణి—అవును, నీకు జ్ఞాపకం వుందే !

రాజ—ఈ పుస్తకం తీసుకొచ్చాను.

(జేబులోంచి తీసి పుస్తకం యిస్తాడు)

వాణి—(మూసి చదువుతూ) టాల్‌స్టాయి ! నా కెంతో యిష్టం. (నవ్వుతుంది)

రాజ—ఏం ?

వాణి—టాల్‌స్టాయ్ అన్నట్లు ! మాగోపాలంబావ మాట్లు జ్ఞాపకంవొచ్చాయి. చాలా థాంక్స్.

రాజ—గోపాలం వచ్చింతర్వాత నాకు కబురు చెయ్యేం?

వాణి—నాకూ గోపు లేకపోతే తోచడం లేదు.

రాజ—నువ్వు చాలా చిక్కిపొయ్యావు. తెలుసా ?

వాణి—ఏమిటో శేఖరం.... వెనకటివన్నీ స్మరించు కుంటే, దిగులు తగ్గినట్లుగా వుంటుంది.

రాజ—అంతే కాదు—ఎవరితోనేనా చెప్పుకోవాలేమోకూడా.

వాణి—ఏం శేఖరం. నువ్వూ అదోలా వున్నావేం?

రాజ—ఏమీ లేదు....ఏవో జ్ఞాపకంవొస్తాయి. జీవితం యిల్లాగై పోతుందని భయమేస్తుంది తల్చుకుంటే.

వాణి—నీ కెందుకు భయం—నీ కేం తక్కువ ?

రాజ—ఏమో వాణీ—ఏమీ లోటులేకుండా వుండటం కూడా వో పెద్దలోటనుకుంటా. బైటికి సుఖంగా వున్నట్లు కనపడతారు మనుషులు. లోపల పెద్దపెద్ద అఘాతాలుంటాయి.

వాణి—నాతో చెప్పకూడదూ—ఐనా, శేఖరం, నాకు తెలీదనా నీవూహ ?

రాజ—వాణీ, నువ్వు ఎంతో గుట్టుగలదానివి. నీకు నేను వేరే చెప్పాలా ? పొద్దుపోయింది. (వెడతాడు)

(వాణీ లోపలి కెళుతుంది. రాణీ వొస్తుంది)

రాణి—(కోపంగా) వాణీ, యీ డబ్బాలూ, యివీ యిక్కడెవరెట్టారే. (డబ్బాలను తంతుంది)

వాణి—అబ్బ ! ఇశ్ ! కేకలెయ్యకు. అమ్మ నిద్రపోతోంది. .. ఎక్కడి కెళ్లావు ?

రాణి—ఎక్కడికో అక్కడికి. నీకెందుకు ? (బల్ల మీది పుస్తకం తీసిచూస్తుంది) ఓహో—అన్నా కెరీనైనా—నీకానోలు. తియ్యనులే. (బల్లమీద పడేస్తుంది.)

వాణి—అమ్మని చూసెళ్లాకు శేఖరం, యిప్పుడే.

రాణి—వేరే చెప్పక్కర్లేదు. ఈ పుస్తకం చెపుతూనే వుంది. చాలా గ్రంథం జరుగుతోందే !

వాణి—ఏమ్మాట్లక్కయ్యా !—నా బర్త్‌డేట—అతను చెప్పేవరకూ నాకు జ్ఞాపకమే లేదు.

రాణి—అవన్నీ మర్చిపోతే యింత వుద్యోగం ఎల్లా చేస్తాడు. (జడలో పిన్నులు తీసి, సోఫాలో గిరవాటెడుతుంది) గోపాలంకన్న మెరుగేలే !

వాణి—చాల్లే వూరుకో, నోటి కొంతొస్తే అంతేనా ?

రాణి—ఇంట్లో ఎవళ్లూ లేని సమయాలు బాగానే తెలుసుకున్నాడు.

వాణి—నువ్వు అతని బంగళానుంచే వొస్తున్నావా—శ్—శ్ ! వూరుకో—సూర్నారాయణ బావొస్తున్నాడు.

సూర్యనారాయణ—ఏమిటి కేకలేస్తున్నారు ?

రాణి—వొచ్చారా ? రండి. మీకోసమే చూస్తున్నా. పనికుర్రాడు. డాక్టర్‌కోసమని గంటనగా వెళ్లాడు. ఎక్కడి వక్కడే పారేశ.

సూర్య—రాణీ,—శేఖరం ఏంచేశాడో విన్నావా ? వొట్టి ఫూల్ ! ఓట్టన్నని వుద్యోగంలోంచి తీసేశాడు. వీ డేవో దొంగపని చేశాట్ట !

రాణి—కండ్లు నెత్తిమీది కెళ్లాయన్నమాట.

సూర్యం—ఆఫీసులో మహా పెద్ద స్ట్రిక్టుగా వుండబోతాడు—అందరూ నవ్వడమే!

రాణి—బీదవాడికి అధికారం యిస్తే, యిల్లాగే తగులడుతుంది: మీరు యిక్కణ్ణుంచి ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకోలేరూ?

సూర్యం—కర్మ. దానికికూడా శేఖరం రికమెండేషనే కావాలి.

రాణి—నే వెళ్లి అడగనా?

సూర్యం—బాగుంటుందా?—అడుగో—ఏరా చిట్టన్నా! ఉద్యోగం వూడింది గా, ఏం చేస్తావు?

రాణి—వాడికేం—మనదగ్గరే వుంటాడు....

చిట్ట—తప్పులేక్క చెప్పినమాట వాస్తవమేనండి—ఆయనకాడ యివన్నీ సాగవండి.

సూర్యం—మహా పొడిచేశాడా ఏరా? పెద్దపెద్ద వాళ్లే చేస్తారు అల్లాటితప్పులు. మొన్న చెకింగ్‌లో అతను చెయ్యిలేమా బోలెడుతప్పు. నే చూసి చా—థాంక్స్ అన్నాడు. అదే చిన్నధికారైతే ఏమౌను?

రాణి—నువ్వెల్లా వూరుకున్నావ్ చిట్టన్నా? నాలుగూ అడగలేకపొయ్యావు! నేనైతేనా,—ఏం చేద్దునో.

చిట్టన్న—అదేటండి—కొట్టమంటారేమిటి? భలేవారే ఇంకా నయం. ఆయన దేవుడండి—నా వుద్యోగం పోతేపోయిందిగాని, తప్పుండీ, తీసేశాడు. నే నల్లాంటి పని చెయ్యలేనండి.

రాణి— ఖూనీ చెయ్యమన్నట్లు మాట్లాడతావేంరా దౌర్భాగ్యుడా—నేవెళ్లి అడిగొస్తా నుండండి. (వెడుతుంది.)

—రెండో రంగం

రాజశేఖరం బంగళా.

రాణి—చిట్టన్నని పనిలోంచి తీశేశావుట.

రాజ—అవును. అపచారం చేశాడు. ఈ విషయంలో నన్ను క్షమించాలి.

రాణి—ఇదికూడా మాఋణం తీర్చుకోడంకాబోలు!

రాజ—మీరల్లా అనగూడదు—ఉద్యోగం యిప్పించింది నేనే—

రాణి—నువ్వు పెద్దఅధికారివే—పదేపదే నొక్కివక్కాణించనక్కర్లేదు.

రాజ—చిట్టన్న కభ్యంతరం లేకపోతే, నాదగ్గరే సొంతనౌకరుగా వుంచుకుంటాను.

రాణి—ఓస్—ఆమాత్రం మేమూ చెయ్యగలం.

రాజ—అల్లాగే కానీండి—నిజంగా నాకు నౌకరు అవసరంలేదు. సంసారం ప్రాప్తిలేదు.

రాణి—అంటే? ఏం, పూర్ణిమని చేసుకోడంలేదూ?

రాజ—ఈ వుత్తరం చదువు.

రాణి—(చదివి) పూర్ణిమ ఆత్మహత్య చేసుకుంది—ఎందుకో పాపం, ఏమన్నా భరింపరాని జబ్బా—మరొకర్ని ప్రేమించి మోసపోయిందా?

రాజ—ఎందుకో నీకే తెలుసు.

రాణి—అంటే? నీవుద్దేశం ఏమిటి?

రాజ—నన్ను క్షమించాలి. పొరబాటు నన్నాను. నా జీవితం యిల్లాగైపోయింది. నే నెవ్వరికీ వుపయోగం లేకుండావున్నాను. నామూలంగా వొక అమాయకురాలు నిష్కారణంగా చనిపోయింది.

రాణి—నీకు పూర్ణిమ వొకర్తేనా ప్రపంచంలో?

రాజ—నాకింకెవరూ లేరు.

రాణి—ఓరబ్బ! మొగాళ్లందరూ అల్లాగే అంటారు. యిష్టం వున్నతకాలం... మా ఆయనమీద అధికారం చెలాయిస్తున్నావుట.

రాజ—నేనూ, సూర్యం ప్రజాసేవకులం. ఎవరికీ అధికారం చెలాయించే అవకాశం లేదు.

రాణి—ఆయనకి ట్రాన్స్ఫర్ కావాలిట.

రాజ—అది నాచేతుల్లో లేదు.

రాణి—మేం యిక్కణ్ణుంచి వెళ్లిపోడం నీకిష్టమేనా?

రాజ—ప్రపంచం నా యిష్టాయిష్టాలమీద నడవదు.

రాణి—బనా నీయిష్టం యెట్లాంటిదో చెబుదూ.

రాజ—నేను చెప్పలేను.

రాణి—చెప్పకన్నమాట.

రాజ—రాణీ, నీకు భర్త వున్నాడు. అది నువ్వు అడగవల్సిన ప్రశ్న కాదు.

రాణి—నీకు భార్య లేదుకాబట్టి చెప్పొచ్చుగా. ఏదో మాధుర్యాన్ని అడిగాను....అమ్మకి వొంట్లో బాగా లేదు. తెల్సా?

రాజ—తెలుసు. రేపురాత్రి వొచ్చి చూస్తాను.

రాణి—వొచ్చేనెల గోపాలాన్ని వాణి పెళ్లిచేసుకుంటోంది.

రాజ— ల్లాగా?

రాణీ—నీతో వాణీ చెప్పింటగా ?

రాజ—అవునవును. ఆమధ్య అన్నట్లుంది.

రాణీ—అంత మందమనుషా—దాని బర్తుడేజ్ఞాపకం వుంచుకున్నావాడవ్.

రాజ—క్షమించాలి.

రాణీ—వాణితో దాని పెళ్లివిషయం ముచ్చటించే అవసరం యేమొచ్చింది ?

రాజ—నేను ముచ్చటించలేదు.

రాణీ—అవును, ఘాగొడవలు నీకెందుకు ? నువ్వు స్వతంత్రుడవు.

రాజ—నేను ఆఫీసుకెళ్లాలి. సాయంత్రం మాట్లాడు కుందాం, రాణీ—(తెర)

ఐదో అంకం - మొదటిరంగం

రాణి గదిలో.

వాణి—ఎక్కడికే అక్కయ్యా ప్రయాణం?

రాణీ—నిన్నసాయంతం అమ్మని చూడ్డానికి శేఖరం వొస్తానన్నాడు. రాలేదు, ఎందుకో కనుక్కొద్దామనీ.

వాణి—అతని కేంపను లున్నాయో, పెద్దవుద్యోగి.. నీ కెందుకు అతని జోలి ?

రాణీ—నాజోలి నీకెందుకూ? నువ్వతనితో పెళ్లి ముచ్చట్లాడుకున్నావట.

వాణి—ఆడితే ఏం తప్పా ?—నాపెండ్లికి ఇన్వైట్ చేశాను. నువ్వాడే ముచ్చట్లే నేనూను.

రాణీ—వాళ్ల దగ్గరపెట్టకు మాట్లాడు వాణీ. ఆ అడుక్కుతినేవాడితో నాకు ముచ్చట్లేమిటి ?

వాణి—అంత అవసరం లేదానవు ఎందు కెడు తున్నావు? నీకు పెండ్లయింది—నువ్వే వాళ్ల దగ్గర బెట్టుకో.

రాణీ—నోర్ ముయ్ ! నీకేకదా పెండ్లి కాబోతోందని మహ ఆడిపోతున్నావ్!

వాణి—పెడ్డెందికదా అని నువ్వే ఆడిపో తున్నప్పుడు, కానిదాన్ని నే నాడితే తప్పా ?

రాణీ—ఛప్ ! (సాసర్ విసిరికొడుతుంది)

వాణి—సాసర్లు బద్దంకొడితే ఏం ప్రయోజనం ?

రాణీ—(ఏడుస్తుంది)

శాంతమ్మగారు—(లోపల్నుంచి) అయ్యో.... మందు తెచ్చారా—అల్లుడింకా ఆఫీస్‌నుంచి రాలేదూ—మీరు కీచులాడుకుంటున్నారా?

వాణి—వూరుకో అక్కయ్యా—ఇంకెప్పుడూ అనను నేను. మన కెందుకు అతని జోలి అన్నాను. స్వతంత్రు డైతర్వాత, మంచ్లో బ్రతుకుగా వుంటాడా అతను—నీ వెర్రికాని.

రాణీ—పో, పో —నాతో మాట్లాడకు. నారాయణ, కరుణాకరం, రెడ్డి వాళ్లదరికంటే అతను యెక్కువా !! వాళ్ల నే యెల్లా చెబితే అల్లా వింటారే—వారాలు చేసుకుని బ్రతికిన యీ ఫూల్ నన్ను—నన్ను ...(ఏడుస్తూ) తృణీ కరిస్తాడా?

వాణి—అక్కయ్యా, ఎక్కడికి, ఎక్కడికి—

శాం—ఏమిటర్రా అది . . .

(రాణి హాండ్‌బాగ్ తీసుకుని, తొందరగా వెడుతుంది. వాణి వారిస్తూ వెళ్లి, ఆయాసంతో సోఫాలో కూలిపోతుంది.)

—రెండోరంగం

[రాజశేఖరం బంగళా—మధ్యాహ్నం మూడుగంట లవుతుంది. శేఖరం వొదులు పైజామా, పొడుగు చేతుల లాల్చీ వేసుగుని ఈజీఛెర్‌లో వుంటాడు. రుమాలు ఉడి కొలొన్‌లో ముంచి నుదుటిమీద వేసుకొని, వొక్కొక్క చుక్కే పోసుగుంటాడు. రెండు మూడు కుర్చీలు, సోఫా, ఆఫీసుబల్ల, దానిమీద పూర్ణిమఫొటోస్టాండ్, మూల టేబిల్ మీద రేడియో పెట్టువుంటాయి. తెర లేవగానే, మెల్లిగా రేడియో మోగుతుంటుంది. వెనక నుంచి గ్రామఫోన్ పెట్టొచ్చు—లేకపోతే, వాద్యసంగీతం వినిపించొచ్చు.]

(రెడ్డి ప్రవేశిస్తాడు)

రాజ—కమిన్ రెడ్డీ, కూర్చో.

రెడ్డి—ఇవాళ ఆఫీసుకి రాలేదట-ఒంట్లో బాగా లేదా?

రాజ—మరేం లేదు, కొంచెం బద్ధకంగా వుంది. మీ సామాన్లు జాగ్రత్తగా చేరినట్లు తెలిసిందా ?

రెడ్డి—నిన్ననే ఉత్తరం వొచ్చింది. థాంక్స్ చెపుదామ నొచ్చాను.

రాజ—రెడ్డీ. నీతో వోవిషయం చెప్పాలి. ఎన్నడూ చెయ్యంది, నీవిషయంలో అసవ్యంగా చేస్తేగాని పని జరి గిందికాదు—నామనస్సు పీకుతోంది.

రెడ్డి—నువ్వల్లా అనుకోగూడదు. అట్లాగైతేకాని పన్లు జరగవు—ఈవుద్యోగస్థులందరూ, పీలా ముక్కుకి సూటిగా వెడతారనకోగూడదు.

రాజ—నిజం కావొచ్చు. ఎవళ్లో అల్లా చేశారు గదా వని, మనం అల్లాగే చెయ్యాలన్నది మంచిసూత్రం కాదను కుంటా. ఏకో జరిగిపోయింది. అట్లా చెయ్యడం యిదే ఆఖరుసా రవకూడదూ?

రెడ్డి—(నవ్వి) నీకు చిన్నప్పటినుంచీ చాదస్తం. స్వల్పవిషయాలలో పట్టుదల జాస్తీ—దీట్టన్నికి వళ్లా పని వేయించావు:—శాంతమ్మగారు చెప్పింది.

రాజ—నే వేయించిందేమిటి? ఆ భగవంతుడే వేయించాడు.

రెడ్డి—ఏం యీ పూట వేదాంతంలో పడ్డావు?

రాజ—ఏమీ లేదు రెడ్డీ. నాకు నామీద నమ్మకం పోతూంది.

రెడ్డి—అంటే?

రాజ—మనని మనం నమ్మలేకపోతే యితరులనీ నమ్మలేం. అట్లాంటప్పుడు జీవితం అర్థశూన్యంగా కనిపిస్తుంది.

రెడ్డి—ఇప్పు డేం జరిగింది?

రాజ—నువ్వంటే నా కెంతో గౌరవం. చిన్నప్పటి నుంచీ. అంచేత చెబితే అర్థ చేసుకుంటా వనుకుంటాను.

రెడ్డి—తప్పకుండా. ఒకప్పుడు నే నేమో అనుకున్నానుగాని యిప్పుడు నా అభిప్రాయం మార్చుకున్నాను. రాజా.

రాజ—నామూలాన వో అమాయకురాల్లు నిష్కారణంగా చనిపోయింది.

రెడ్డి—అదేమిటి? ఎవరు?

రాజ—పూర్ణిమని—బెంగాల్‌లో ఆఅమ్మాయితో స్నేహం కలిసింది. నే నామెని మోసగించానని ఆత్మహత్య చేసుకొంది. నా కామె తప్ప యీలోకంలో ఎవ్వరూ లే రనుకునేవాడిని—నా కెట్లా వుంటుంది?

రెడ్డి—ఎందు కట్లా చేసింది?

రాజ—నే నావిషయం చెప్పలేను, రెడ్డీ. నాకింక జీవితంలో శాంతి వుండ దనుకుంటాను. నాకే కాదు,—నాతో నిమిత్తం వున్న వాళ్లకి కూడా శాంతి వుండదు.

రెడ్డి—నా కర్థంకావడం లేదు. సూర్యనారాయణ విషయమా?

రాజ—నువ్వు సరిగ్గా వూహించావు.

రెడ్డి—దానికేమిటి—నువ్వు మరెవరేనా పెండ్లి చేసుకుని ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయించుకున్నావంటే ఏగొడవా వుండదు.

రాజ—నువ్వనుకున్నంత సింపిల్ కాదు రెడ్డీ. నాకు మళ్లా వుంకొకర్ని ప్రేమించడం చేతకాదు. చేసుకున్నా ఆమెజీవితం దుర్భరం అవుతుంది. నాతో బాటు, వాళ్లూ అక్కడికే ట్రాన్స్‌ఫర్ అవుతారు!

రెడ్డి—నువ్వన్నీ వూహించుకుని బాధపడుతున్నావు. అంతే. ప్రపంచంలో ప్రదకాలంటే. కొంత కుట్ర, నటన అవసరం రాజా—నువ్వు అవన్నీ అలవర్చుకోలేకపోతే, ఎప్పుడూ యిట్లాగే వుంటావు.

రాజ—అవుతే మృత్యువుతప్ప నాకు వేరే విముక్తి లేదన్నమాట.

రెడ్డి—ఏంమాటలివి. ఆడవానికి మల్లే?

రాజ—స్త్రీ కున్న తెగింపు నాకుందేనా?

రెడ్డి—అదేమిటి అల్లా వులిక్కిపడ్డావు—?

రాజ—ఏమీలేదు.—ఎవరో వొచ్చినట్లున్నారు.

(రెడ్డి బైటికి వెళ్లి చూసొస్తాడు)

రెడ్డి—మీ పనిచేసే కుర్రాడు—

రాజ—ఏం పనిలేదు, సినిమాకి పొమ్మని చెప్పు వాణ్ణి.

రెడ్డి—నే వెళతా మరి—మరిచాను, వాణీ, గోపాలం మారేజ్ స్థిరపడిందటగా?

రాజ—అల్లాగ—పాపం శాంతమ్మగారి కీపూట ఎల్లా వుందో?

రెడ్డి—ఈవుదయం పథ్యం తీసుకుందిట.

(వెడతాడు, కాసేపు నిశ్శబ్దం)

(రాణీ వొస్తుంది—కళ్లు ఎర్రగా వుంటాయి.—జుట్టు కొద్దిగా రేగివుంటుంది.)

రాజ—కమిన్ రాణీ; మంచి సమయానికొచ్చావ్—టీటైమ్,—నేనూ యిప్పుడే వొచ్చా ఆఫీస్ నుంచి,—ఇంకా నారాయణగారు యింటికి రాలేదూ?

రాణీ—ఇంటిదగ్గరనుంచి రావడంలేదు....కాదు, కాదు....యింటిదగ్గరనుంచే.

రాజ—ఏం రాణీ—హైరయినట్లు కనిపిస్తున్నావు. కాసేపు రెస్టు తీసుకో. ఉండు, లెమన్ కలిపిస్తాను. పుచ్చుగో—కళ్లు వాచినట్లున్నాయి.

రాణీ—లేదు, ఏం లేదు.

రాజ—నారాయణగార్ని కూడా తీసుకురా లేక పోయావా? ఉండు. టిక్కెట్స్ తీసుకొస్తాను. ఇవాళ మా బోయ్ లేడు. సినిమాకి పొమ్మన్నాను.

రాణి—నే యిప్పు డొస్తానని తెలుసా?

రాజ—ఎప్పు డొస్తావో తెలీదుగాని. ఎక్కడ్నించి వొచ్చావో తెలుసు!

రాణి—ఇంటిదగ్గరనుంచే.

(హాండ్ బాగ్ సర్దుతుంటే ఏదో కాగితం కింద పడుతుంది)

రాజ—మందులషాపునుంచి వొచ్చావు.

రాణి—నీ కెలా తెలుసు?

రాజ—అదుగో, బిల్లుచీటీ కింద పడింది.

రాణి—ఇవా—మాఅమ్మకి మందు కొన్నాను.

రాజ—ఎల్లా వుంది వారికి—?

రాణి—రాత్రి చూడ్డానికి వొస్తానని రాలే దేం?

రాజ—తీరలేదు. కాగితాలూ అవీ చూసేటప్పటికి పదైంది—రేడియో అల్లా వింటూ నిద్రపొయ్యాను. ఫ్యాన్ చెయ్యనా? వారు లేచి తిరుగుతున్నారా?

రాణి—అల్లాగే వుంది. ఎల్లా వుండేదీ నీకు నిజంగా కావాలా?

(వెనకాల రేడియో పాట వినబడుతూ వుంటుంది)

రాజ—నే నేది చెప్పినా నువ్వు నమ్మలేవు. రాణీ—చిన్నప్పటినుంచీ మీయింటో వున్నాను. నా కామాత్రం కృతజ్ఞత వుండటం అసహజమా?

రాణి—ఉన్నట్లు ఋజువుదొరకలేదులే.

రాజ—రాణీ, ఈనాటితో నే నో గొప్ప జీవిత రహస్యం తెలుసుకున్నాను, అది నీకు కావాలంటే చెప్పి వేస్తాను.

రాణి—ఈపూట చిత్రంగా మాట్లాడుతున్నావే! ఏమిటా రహస్యం?

రాజ—మనుషులు ఎందుకు ద్వేషిస్తారో?

రాణి—ఆ ప్రశంస దేనికిప్పుడు?

రాజ—మనుషుల హృదయంలో ఎందుకు ప్రేమ వుండదో తెలుసుకున్నాను.

రాణి—ఎందుకో!

రాజ—వారి కేం కావాలో తెలీక.—తెలిస్తే దాన్ని సాధించడానికి యత్నిస్తారు. తెలీకపోవడంవల్లే యీ ఆవేదన. నీ కేం కావాలో చెప్పు. యివ్వగలిగిందైతే యిస్తాను.

రాణి—ఇవ్వకూడనివికూడా వుంటాయా?

రాజ—అది నీకు తెలియాలి.

రాణి—నువ్వు నా కిచ్చే దేమిటి? మేమే యిన్నేళ్లూ నీ కిచ్చాం.

రాజ—దానికి నీకోరికప్రకారం బదులుయివ్వలేకపోయాను. అంతేనా? రాణీ, నిన్ను చూస్తే జాలేస్తోంది. నువ్వు పుచ్చుగునే స్థితిలో లేవు. నాజీవిత ట్రాజెడీ అయింది. కాని, అందమైన, వుదాత్తమైన ట్రాజెడీని యిప్పుడు హాస్యాంతం చెయ్యకు.

రాణి—నే నేం చేశా నిప్పుడు—?

(బాగ్ మళ్లా తడుముతుంటే ఏదో పొట్లం పడుతుంది)

రాజ—అదేవిటో పొట్లం పడిపోయినట్లుంది—అమ్మగారికి మందుపొట్లం కాబోలు.

రాణి—అవును. యిల్లా తే. (లాక్కుంటుంది)

రాజ—తీసుకో—వెళ్లి పాపం ఆవిడకి యిచ్చిరా. పోనీ, మనం వెళ్లి యిచ్చివొద్దామా?

రాణి—యీపూటకి మందుంది. నన్ను చూసి జాలి పడనక్కరలేదులే.

రాజ—రాణీ, నిజంగా జాలేస్తోంది. నిష్కారణంగా వొక అమాయకురాలి మృత్యువుకు కారణం అయ్యావు. నేను నీకోసం షిల్లాంగ్ నుంచి యిక్కడికి ట్రాన్స్ఫర్ చేయించుకున్నా ననుకుంది పూర్ణిమ.

రాణి—అది అబద్ధమని నాతో చెప్పక్కర్లేదు. నీమాటలు నాకు అర్థంకావడంలా.

రాజ—నీక్కావాల్సింది పొందలేకపోయ్యావు. నేను నీ కేమీ యివ్వలేని స్థితిలో పెట్టావు నన్ను.

రాణి—నాడబ్బు నామొహాన పారేశావుగా!

రాజ—డబ్బా? అదొక్కటే నీ కక్కరలేంది. పొగడ్త, స్నేహం, ఆప్యాయం, అంతరంగికం—అవి కావాలి—వాటిని నేను యివ్వలేను. నా బీదరికం మనిద్దరి మధ్యా గోడలా వుంది: అది నువ్వు దూకలేవు: నేను పడగొట్టలేను. ట్రాజెడీ కాదూ? కాఫీ కలిపి తీసుకొస్తా—

(లోపలి కెళ్లి, రెండు కప్పులతో కాఫీ తీసుకొస్తాడు)

రాజ—డిలే చేశాను. క్షమించు—అదేమిటీ, ఫ్యాన్ పెట్టగున్నా చెమట్లు పోసేస్తున్నాయి?—ఏం? రాణీ, వొంట్లో బాగా లేదా?

రాణి—అబ్బే, ఏంలేదు. బాగానే వున్నాను. నీ చమత్కారం మాటలకి అర్థం తెలుసుకుంటున్నాను.

రాజ—నీకు అర్థంకాకనా—రాణీ—? నిన్నుగురించిన సత్యం నీకు తెలుసు. కాని దాన్ని ఎదుర్కోలేవు.

రాణీ—తెలివిగా మాట్లాడా ననుకుంటున్నావా? నాకేం కావాలో తెలుసు. నారాయణ్ణి ప్రేమించి, పెండ్లి చేసుకున్నాను. నిన్ను ప్రేమించాననుకుంటే, చాలా పొరబడ్డావు.

రాజ—రాణీ, వుద్రేకం తెచ్చుకోకు. నువ్వు ఎవర్ని ప్రేమించావన్నా నేను నమ్మను. నువ్వు ప్రేమించేది వొక్క వ్యక్తే—ఆ వ్యక్తి నువ్వే!

రాణీ—అంతా అబద్ధం, దొంగమాటలు నీవి. నీకు అధికారం, డబ్బు తల కెక్కి, గర్వించి—

రాజ—ఇస్—రాణీ! ఎవర్నీ నువ్వు ప్రేమించలేవు, అల్లా అనుకోవడం ఆత్మవంచన. అమ్మయ్య! నామనస్సు యిప్పుడు ప్రశాంతంగా వుంది. సంగీతం వినూ—వొక్కసారి, ముసుగు తీసేసి, నీ నిజస్వరూపం ప్రదర్శించు.

రాణీ—ఏం చిత్రంగా వుంది నీకథ—!

రాజ—షుగర్ తక్కువైందా—ఉండు, తీసుకొస్తాను.

(లోపలి కెళతాడు. అతను లేనప్పుడు రాణీ బాగ్ లోది వో పొట్లం తీసి, కప్పుల్లో పొయ్యబోతుంది, కాని పొయ్యదు....తీసేసి. బాగ్‌లో పోస్తుంది. బాగ్ కిందపడుతుంది. రాజా వొస్తాడు.)

రాజ—రాణీ, నాకథ యింతటితో సమాప్తమైంది. ఇదే ఆఖరికప్పు—నే స్వయంగా కలుపుకున్నది. నువ్వు నన్ను డబ్బుపేరిట వశంచేసుకుందా మనుకున్నావు, సాంఘిక పరిస్థితులు అడ్డుతగిలాయి, నామనస్సు అపహరిద్దా మనుకున్నావు.—అది వీలుపడలేదు, ఇప్పుడు నన్ను చంపి, నాశరీరంపైనా విజయం పొందుదా మనుకున్నావు.—రాణీ! (ముందుకు వొరుగుతాడు)

రాణీ—ఆ—ఆ—రాజా—ఏమిటది!

రాజ—రాణీ, నీకా అవకాశం లేదు. నన్ను నేనే చంపుకోవాలి. నేను బ్రతికివుంటే నీకు సుఖంలేదు. కడసారి త్యాగం చేస్తున్నాను.

(రాణీ అతని బుజం పట్టుకుని వూపుతూ, ఏడుస్తూంటుంది)

రాజ—నావుదోగం మీఆయన కిస్తారు. నీకేం భయం లేదు. భర్తతో సుఖంగా వుండు. ఇంకొక్క—నా జేబులో వుత్తరం వ్రాసిపెట్టా నిన్నెవ్వరూ బాధించరు.

(పూర్తిగా ముందుకి పడిపోతాడు. అతన్ని వెనక్కివాల్చి, దిండ్లు పెడుతుంది)

రాణీ—రాజా, రాజా—వొక్కమాట—నిజం చెబుతాను!

రాజ—నాఋణం తీర్చుకున్నాను.

(మరి కదలడు)

(రాణీ ఏడుస్తుండగా తెర పడుతుంది)

ఆఖరు అంకం—ఆఖరు రంగం

[రాణీగారి బంగళా—మేడమీద గది. గదబైట, బాల్కనీలో గోపాలం, సూర్యనారాయణ కారమ్స్ ఆడుతుంటారు. రాణీ తొందరగా వొచ్చి, గదిలో కెళ్లి మంచం మీద పడి ఏడుస్తుంటుంది మెల్లగా.]

వాణీ—(మెల్లగా). ఏమ అక్కయ్యా, ఏడుస్తున్నావ్?

రాణీ—శేఖరం చచ్చిపొయ్యాడు—అతన్ని నేనే చంపేశాను. నేనే—అతన్ని చంపటానికి వెళ్లా ననుకున్నాడు. నేను చంపుదామనుకున్నా—చంపలేను—అతని కింకతెలీదు. నేనా అతన్ని చంపడం—కాని, నేనే చంపేశాను.

వాణీ—ఉష్—మెల్లగా. అరవకు—బావ, గోపూ గదవతల వున్నారు.

రాణీ—వంచన!

(బల్లమీద వున్న ఫ్లవర్‌వేజ్‌ని చేత్తో నెట్టేస్తుంది. చప్పుడుకి సూర్యనారాయణ లోపలికొస్తాడు.)

సూర్య—రాణీ, ఏమిటది? ఎందు కల్లాగున్నావ్? యీ దిండంతా తడిసిందే?

రాణీ—(కళ్లు తుడుచుకుని, ఏడ్పు దిగమింగుతూ) ఏమీ లేదు, గ్లాసులో నీళ్లు వొలికాయి.

వాణీ—నేనే వొలకబోశాను బావగారూ.

(గోపూ పాడుతూ ప్రవేశిస్తుండగా తెరపడాలి.)